

Հայաստանի Հանրապետության կենտրոնական բանկ
Դրամավարկային քաղաքականության վարչություն

Դրամավարկային քաղաքականության հեռանկարներ

2024 թվականի 4-րդ եռամսյակի քաղաքականության շրջափուլի
մոնիտորինգ
3 փետրվարի, 2025թ.

Սցենարների բազմություն

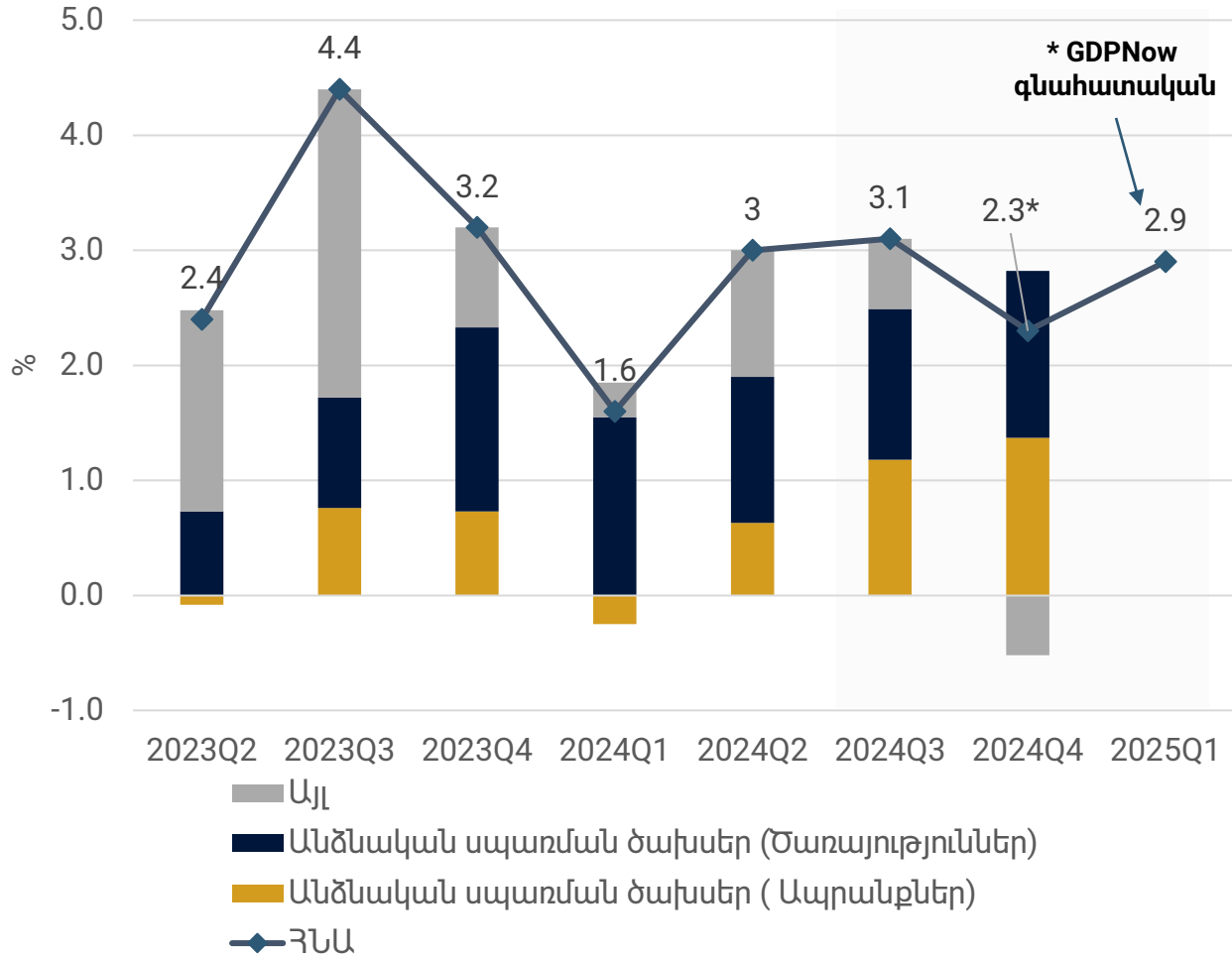
ԴՎԲ միջանկյալ որոշում

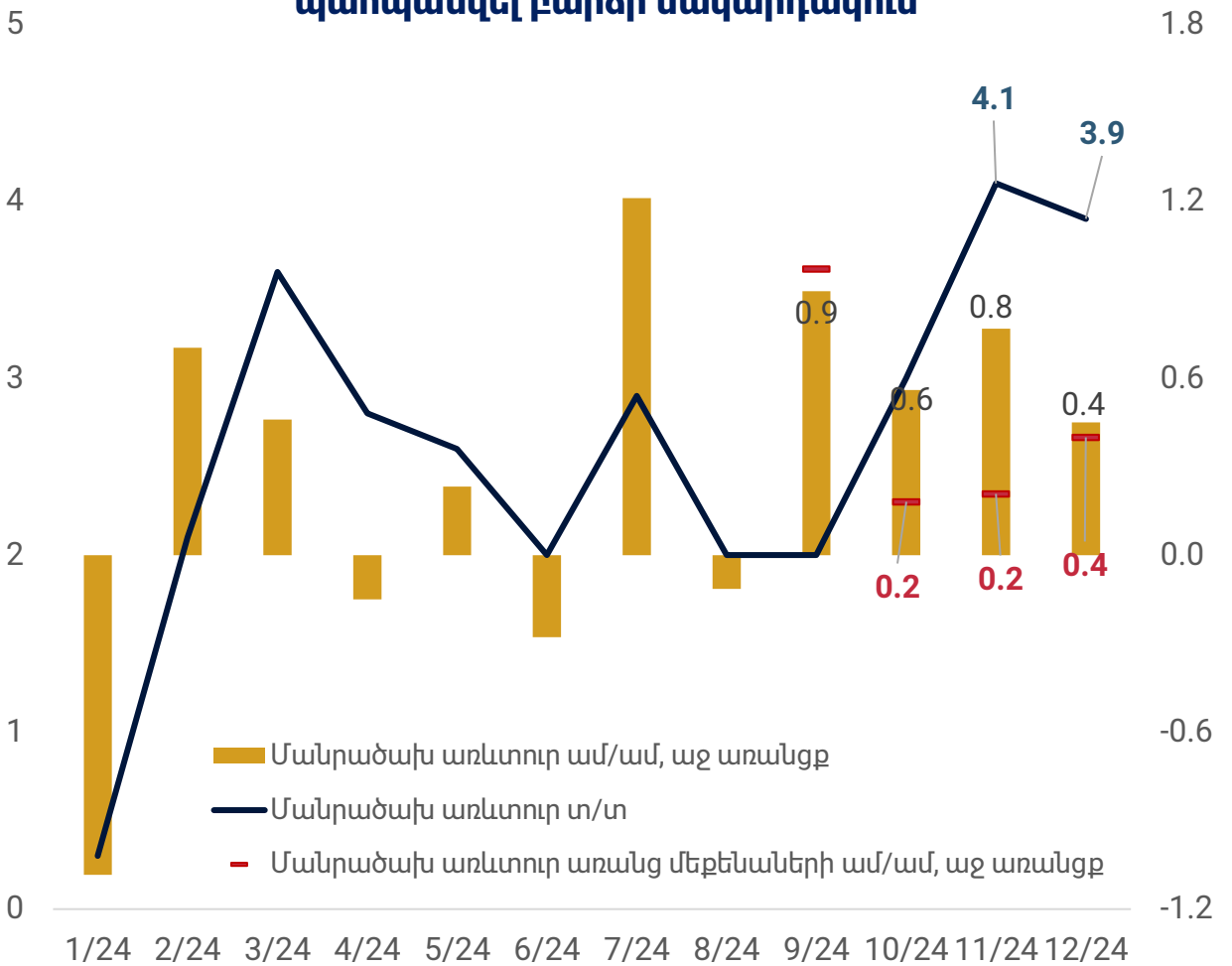
Ընթացիկ և հիմնարար տնտեսական գործոններ

Համաշխարհային տնտեսության զարգացումներ

ՀՆԱ, եռ/եռ տարեկանացված, %

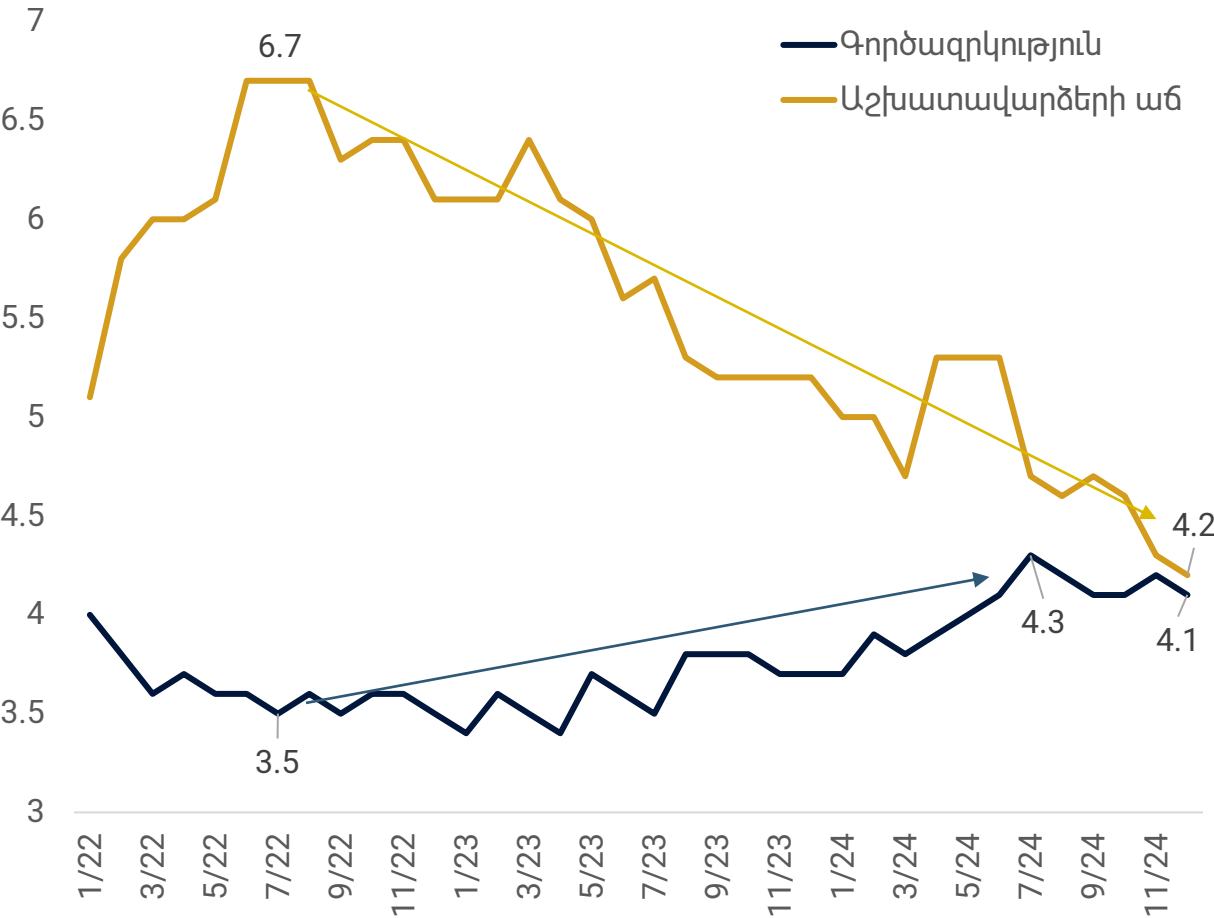
Սպառողական ակտիվությունը շարունակում է պահպանվել բարձր մակարդակում

ԱՄՆ. Չնայած վերջին տարվա ընթացքում աշխատուժի առաջարկի և պահանջարկի հաշվեկշիռը էականորեն բարելավվել է, աշխատանքի շուկայից գնաճային ռիսկերը դեռևս պահպանվում են

Աշխատավարձերի աճը շարունակում է գերազանցել արտադրողականության և գնաճի թիրախին համահունչ աճի մակարդակներից

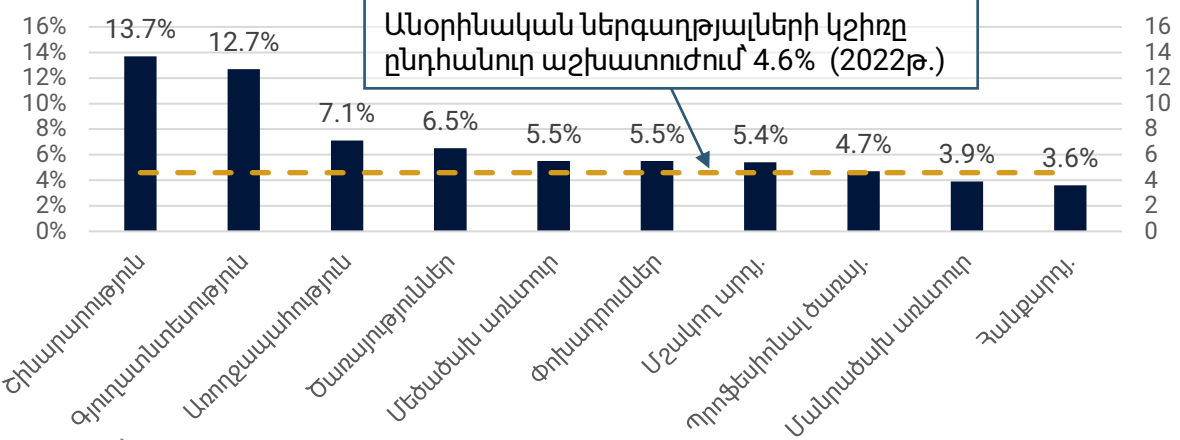

Աղբյուր՝ Տնտեսական վերլուծություններ Բյուրո (BEA), Ատլանտայի ԴԴՀ,

Վերջին ամիսներին տնտեսության իրական հատվածում նոր ստեղծված աշխատատեղերի աճ է նկատվում

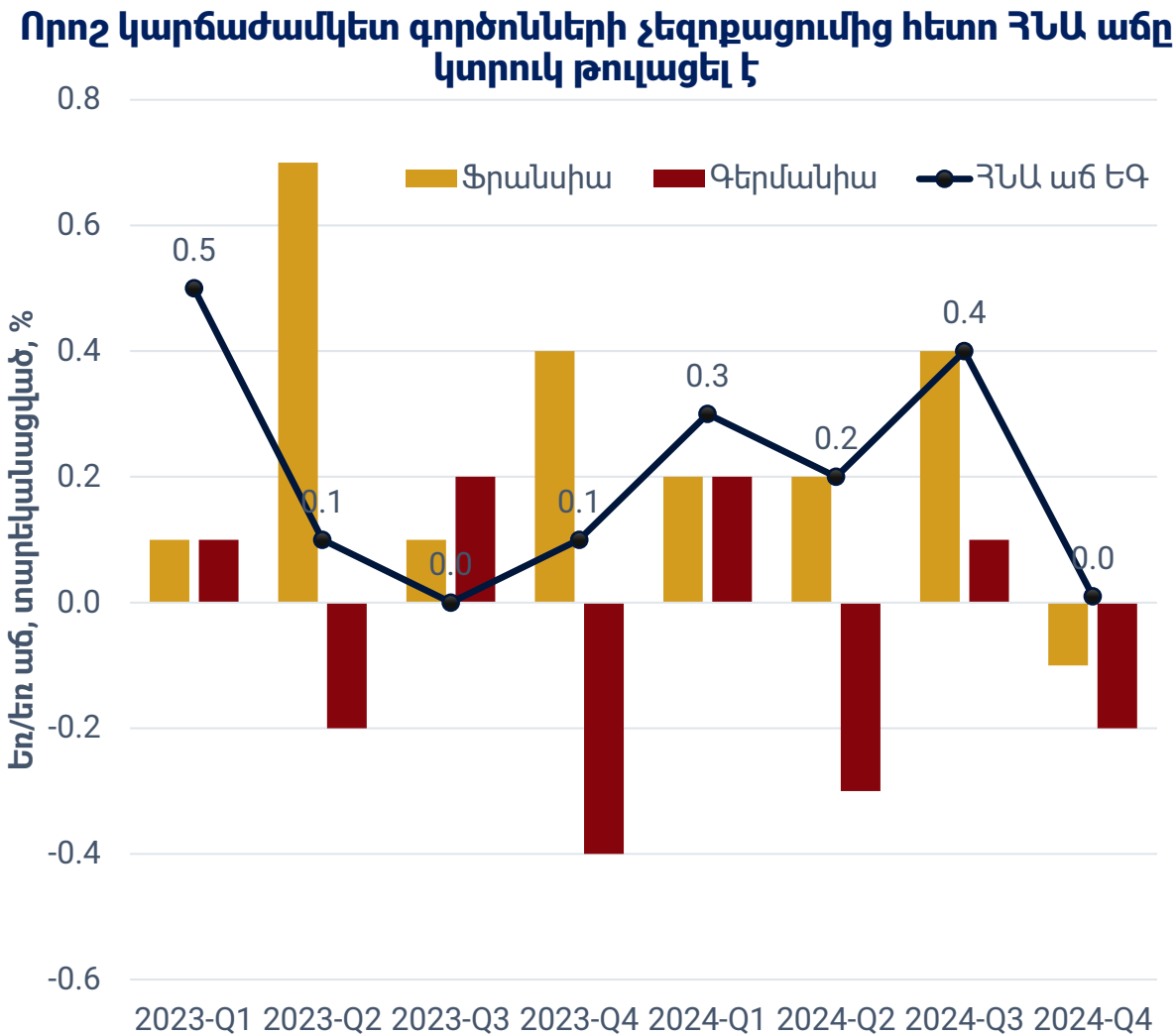
Հնարավոր ավելի խիստ միգրացիոն քաղաքականությունը կարող է զգալի ճնշում գործադրել դեռևս լարված աշխատաշուկայի վրա

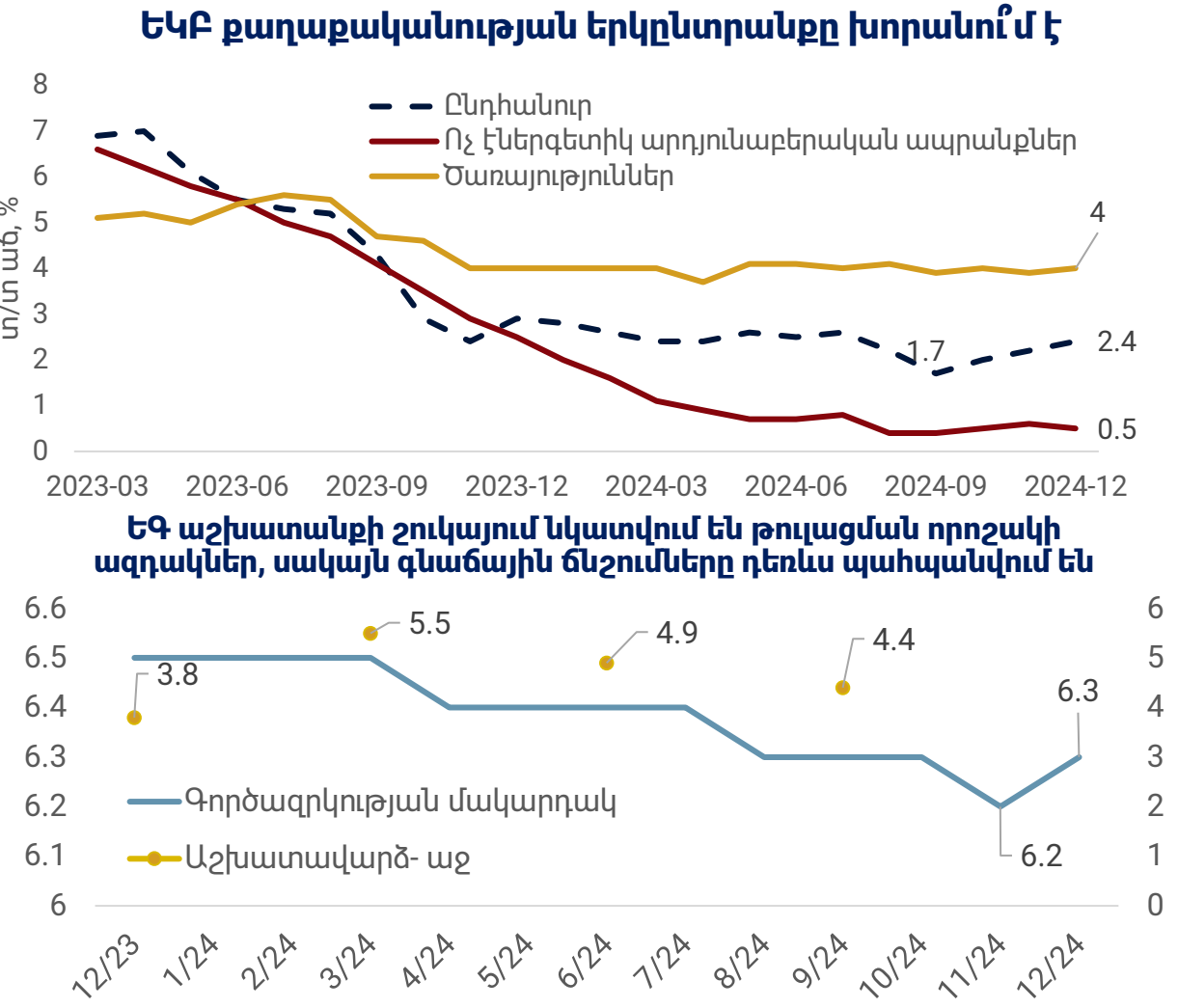
Աղբյուր՝ ԱՄՆ միգրացիոն խորհուրդ (AMC)

ԵԳ. Տնտեսական աճի հեռանկարները և կառուցվածքը շարունակում են մտահոգիչ մնալ, հատկապես ԱՄՆ հետ առևտրային քաղաքականության խստացման և Ջինաստանի տնտեսության աճի հետագա թուլացման ռիսկերի համատեքստում:

Աղբյուր: Eurostat

Աղբյուր: Eurostat

Quarter	Number of Projects
2022,1	4.8
2022,2	0.4
2022,3	3.9
2022,4	2.9
2023,1	4.5
2023,2	6.3
2023,3	4.9
2023,4	5.1
2024,1	5.2
2024,2	4.7
2024,3	4.6
2024,4	5.4

The chart displays the PMI for Armenia and the average of the EU countries. The Manufacturing PMI (blue line) starts at 50 in Jan 2023, peaks at ~52.5 in Mar 2023, and then fluctuates around 50. The Services PMI (orange line) starts at ~53 in Jan 2023, peaks at ~58 in Mar 2023, and then fluctuates around 52. Both indices show a general downward trend towards the end of the period, with the Services PMI ending at ~52 and the Manufacturing PMI at ~49 in Jan 2025.

Ամիս	Արդյունաբերության PMI	Ծառայությունների PMI
2023-01	50.0	53.0
2023-02	52.5	55.0
2023-03	52.0	58.0
2023-04	49.0	56.5
2023-05	48.5	57.0
2023-06	49.0	54.0
2023-07	49.0	54.0
2023-08	49.5	52.0
2023-09	50.0	50.0
2023-10	49.5	50.5
2023-11	49.5	51.5
2023-12	49.0	53.0
2024-01	49.0	52.5
2024-02	49.0	52.5
2024-03	50.5	52.5
2024-04	50.0	52.5
2024-05	49.5	54.0
2024-06	49.5	51.0
2024-07	49.5	52.0
2024-08	49.0	51.5
2024-09	49.5	50.0
2024-10	50.0	52.0
2024-11	50.0	51.5
2024-12	50.0	52.0
2025-01	49.0	52.0

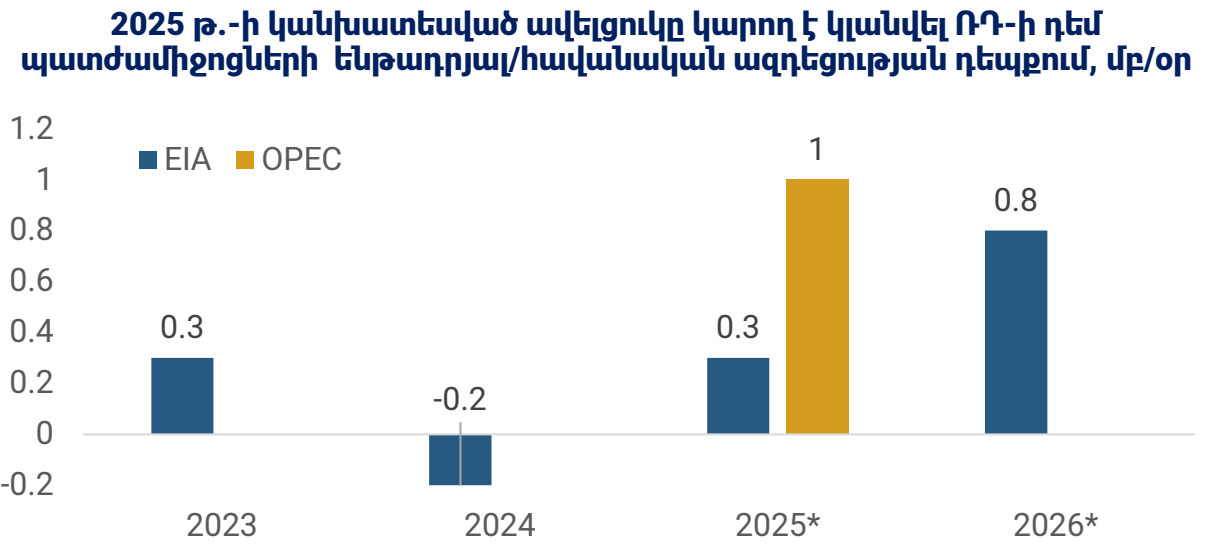
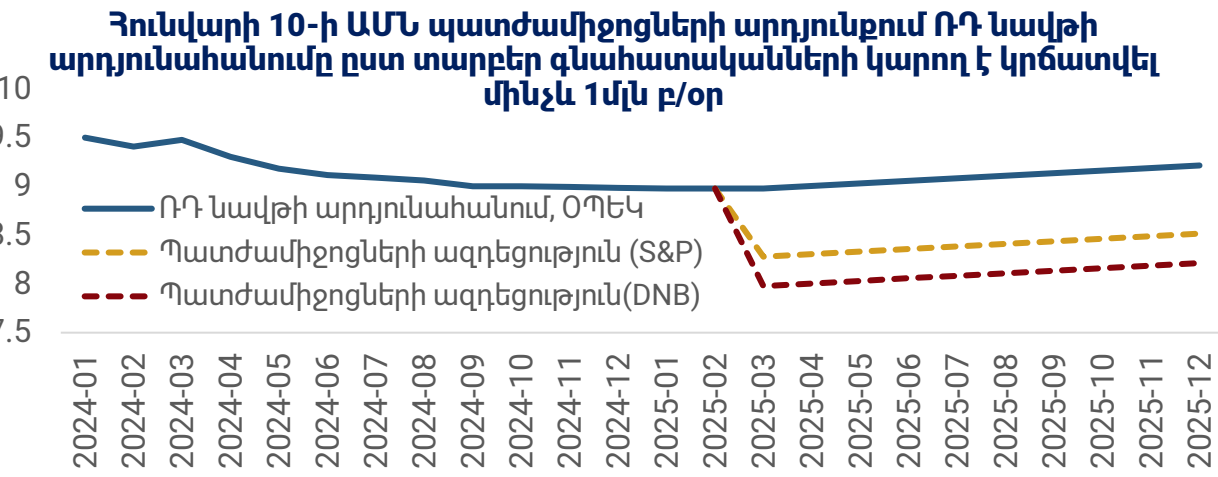
Month	Monthly Change (thousands)	Cumulative Change (thousands)
2023-02	3.5	3.5
2023-03	10.5	-1.5
2023-04	18.5	-7.5
2023-05	12.5	-4.5
2023-06	3.0	-7.5
2023-07	2.5	-12.5
2023-08	4.5	-8.5
2023-09	5.5	-6.5
2023-10	7.5	3.5
2023-11	10.0	-0.5
2023-12	7.0	0.5
2024-01	15.0	15.0
2024-02	5.5	-8.5
2024-03	3.0	-2.5
2024-04	2.0	7.5
2024-05	3.5	2.5
2024-06	1.5	-2.5
2024-07	2.5	7.5
2024-08	1.5	1.5
2024-09	3.0	0.5
2024-10	4.5	-2.5
2024-11	2.5	-4.5
2024-12	3.5	1.5

Արտադրության ոլորտի և շինարարության ոլորտի աշխատողների քանակի փոփոխությունները (հազար) 2022-01-2024-11

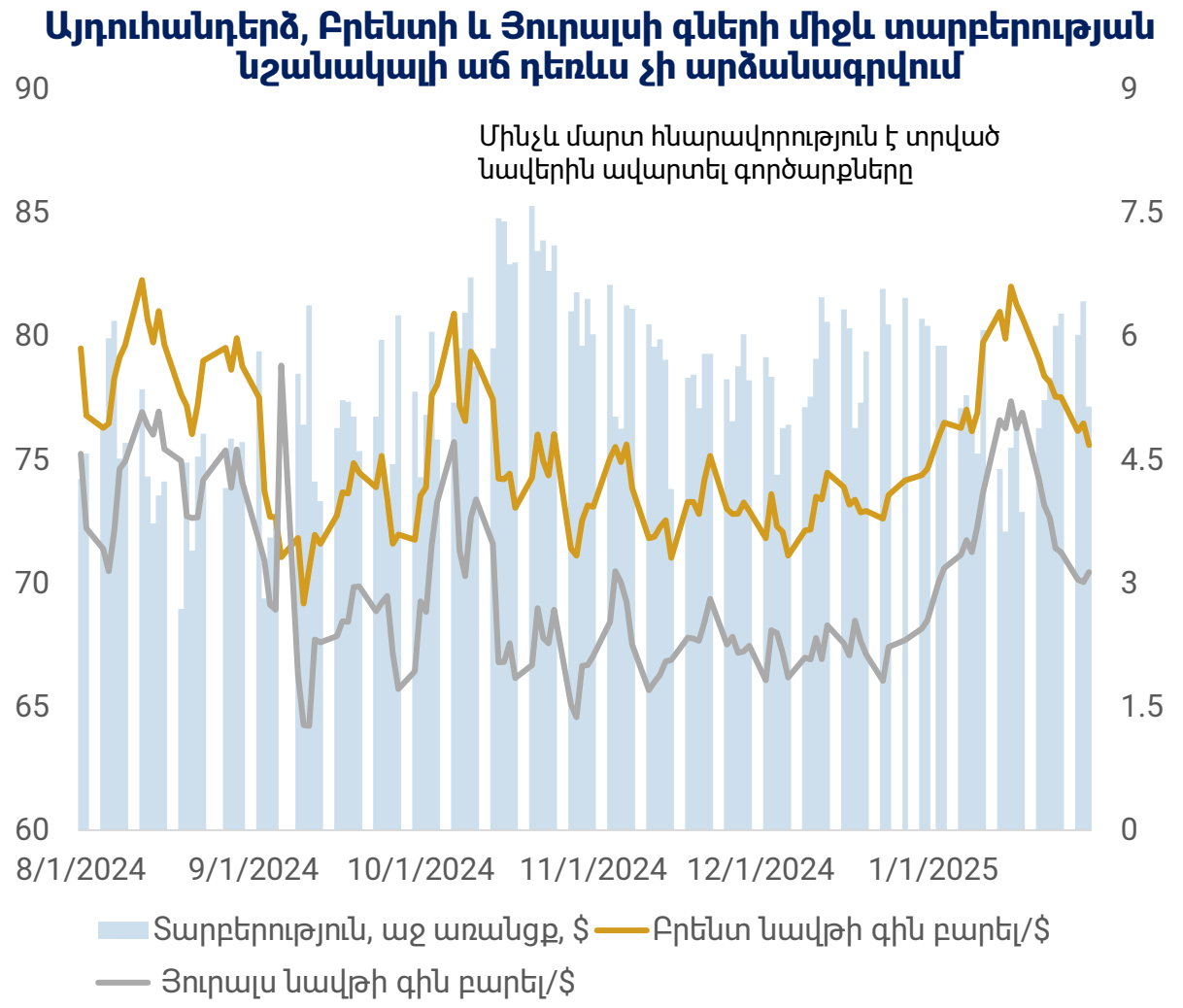
Ամիս	Արտադրության ոլորտի աշխատողների քանակի փոփոխությունները (հազար)	Շինարարության ոլորտի աշխատողների քանակի փոփոխությունները (հազար)
2022-01	1.2	0.9
2022-02	1.1	0.9
2022-03	1.0	1.1
2022-04	0.9	1.3
2022-05	0.9	1.3
2022-06	1.0	1.6
2022-07	0.8	1.8
2022-08	0.8	1.6
2022-09	0.6	1.9
2022-10	0.6	2.1
2022-11	0.6	1.6
2022-12	0.7	1.4
2023-01	1.0	1.6
2023-02	0.6	1.0
2023-03	0.7	0.8
2023-04	0.7	0.1
2023-05	0.6	0.2
2023-06	0.4	0.0
2023-07	0.8	-0.3
2023-08	0.8	0.1
2023-09	0.8	0.0
2023-10	0.6	-0.2
2023-11	0.6	-0.5
2023-12	0.4	-0.3
2024-01	1.2	-0.8
2024-02	0.6	0.7
2024-03	0.7	0.1
2024-04	0.6	0.3
2024-05	0.6	0.2
2024-06	0.4	0.5
2024-07	0.3	0.6
2024-08	0.1	0.4
2024-09	0.2	0.3
2024-10	0.3	0.1
2024-11	0.4	0.1

9

Ապրանքահումքային շուկաներ: ԱՄՆ կողմից ռուսական «ստվերային առևտրային նավերի» թիրախավորումը և պատժամիջոցների խստացումը կարող է նավթի շուկայում առաջարկի կրճատման աղբյուր դառնալ

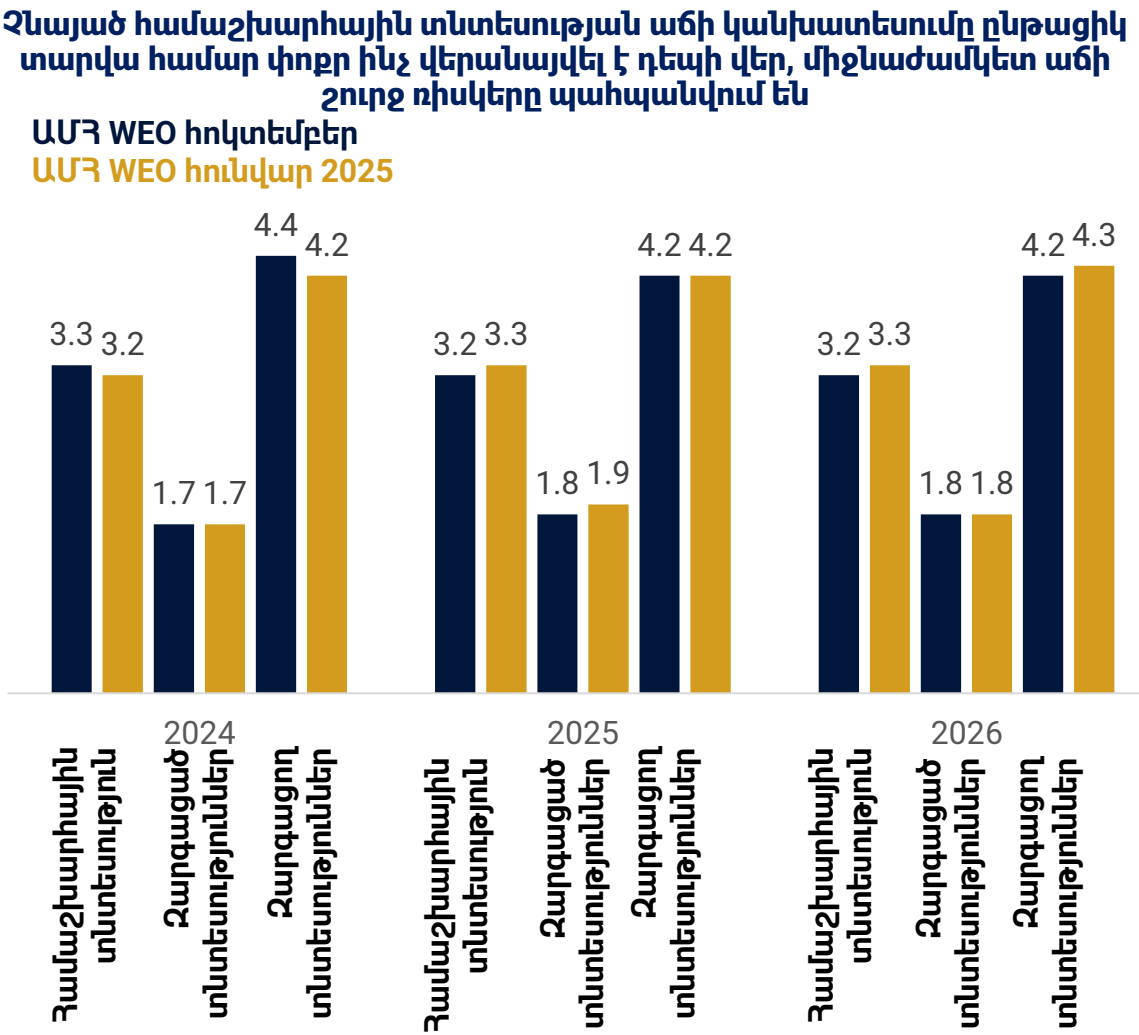
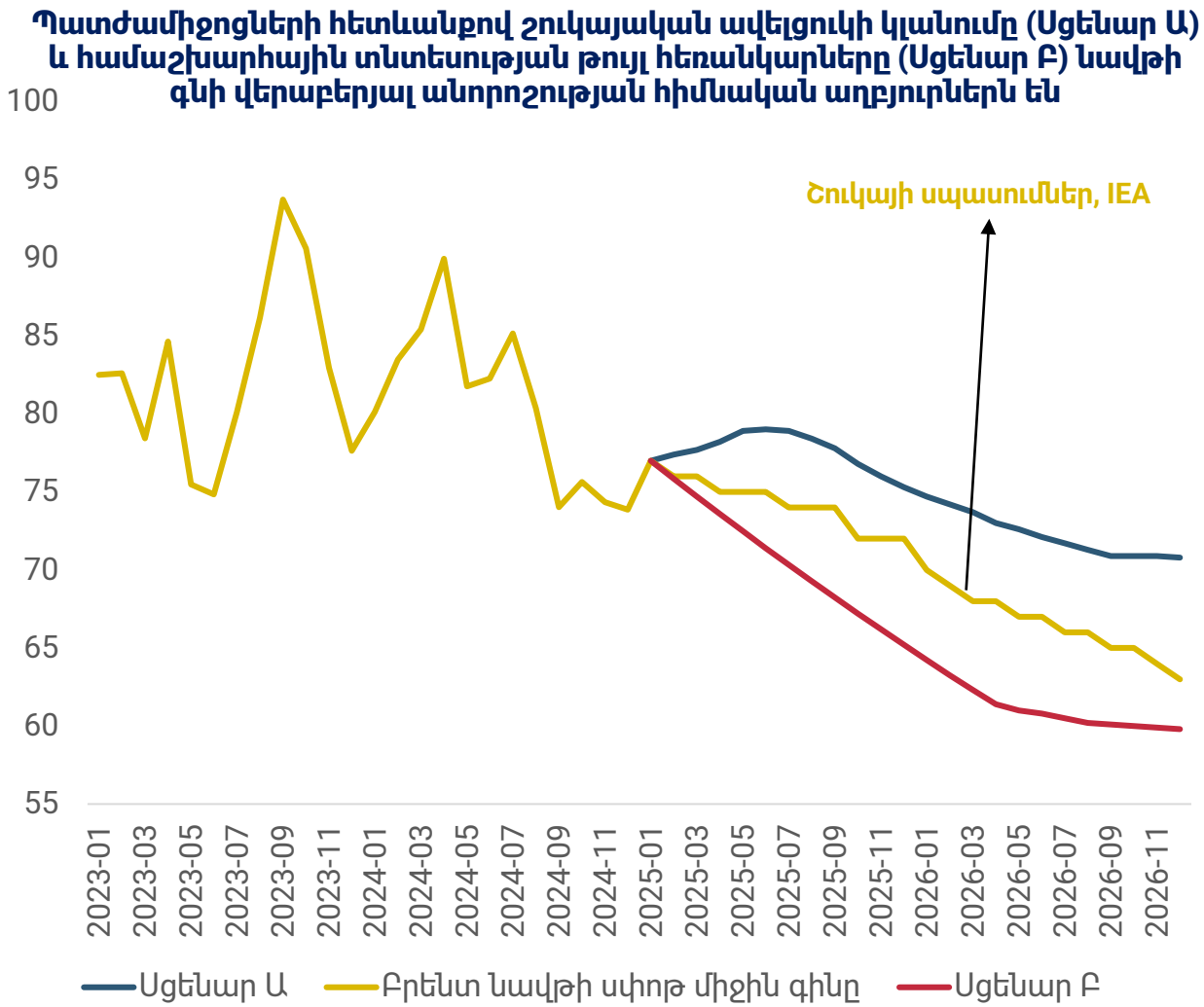
Աղբյուրը: ՕՊԵԿ, EIA, IEA, Trading Economics,ԿԲ հաշվարկներ

Աղբյուրը: ՕՊԵԿ, EIA, IEA, Trading Economics,ԿԲ հաշվարկներ

Ապրանքահումքային շուկա: ՌԴ-ի նկատմամբ վերջին պատժամիջոցները, ինչպես նաև համաշխարհային տնտեսության աճի միջնաժամկետ հեռանկարի շուրջ ռիսկերն ավելի խոցելի և տատանողական են դարձնում նավթի շուկան

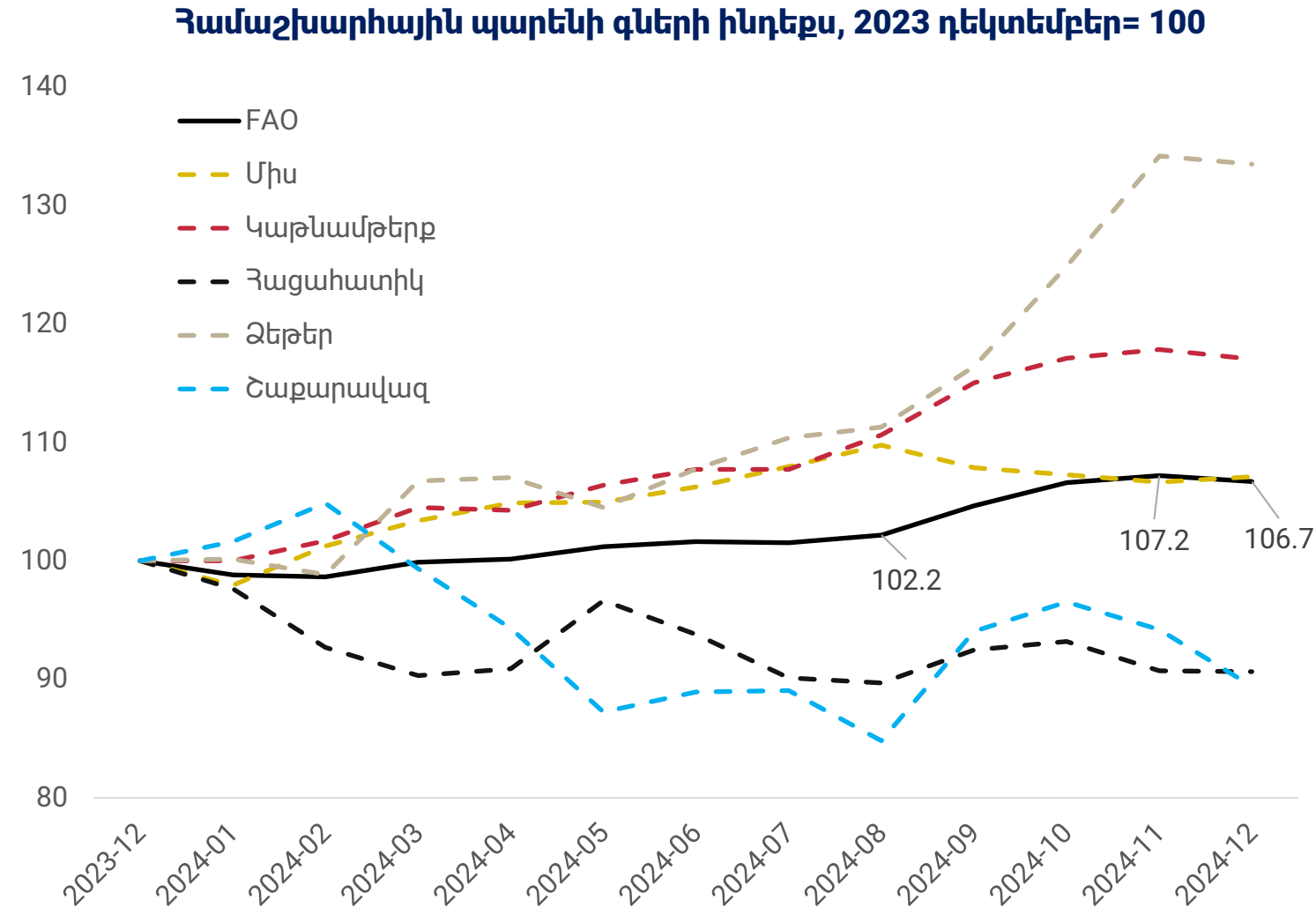

Աղբյուրը: EIA,ԿԲ գնահատականներ

Աղբյուրը՝ Արժույթի միջազգային հիմնադրամ

Ապրանքահումքային շուկաներ: 2024 թվականի երկրորդ կեսում անբարենպաստ եղանակային պայմանների արդյունքում նկատվող աճերից հետո պարենային ապրանքների գները միջազգային շուկաներում կայունացել են, այնուամենայնիվ առանձին շուկաներում առաջարկի և պահանջարկի հետ կապված անորոշությունները պահպանվում են:

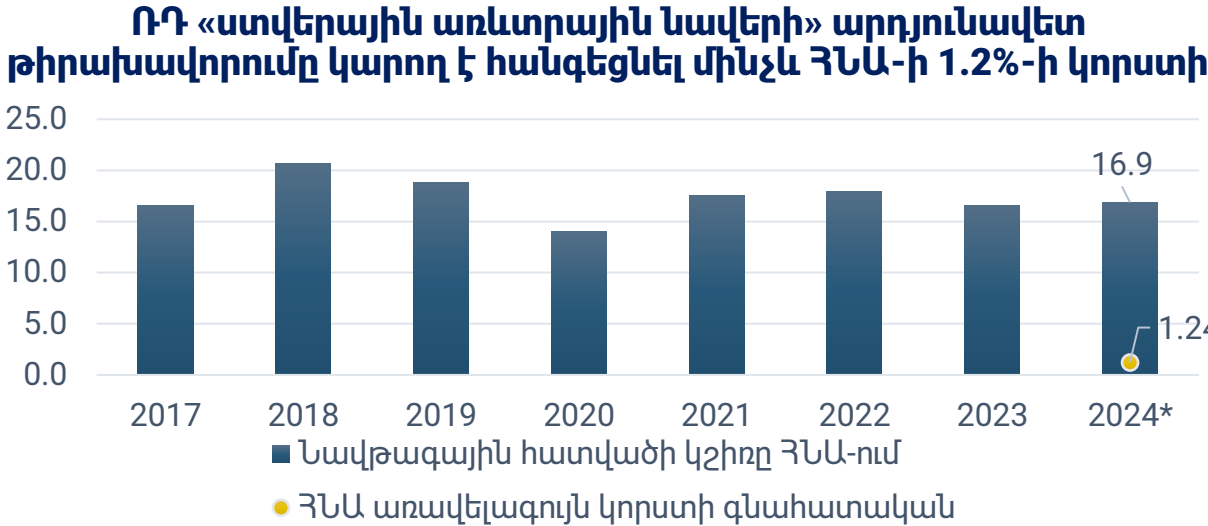
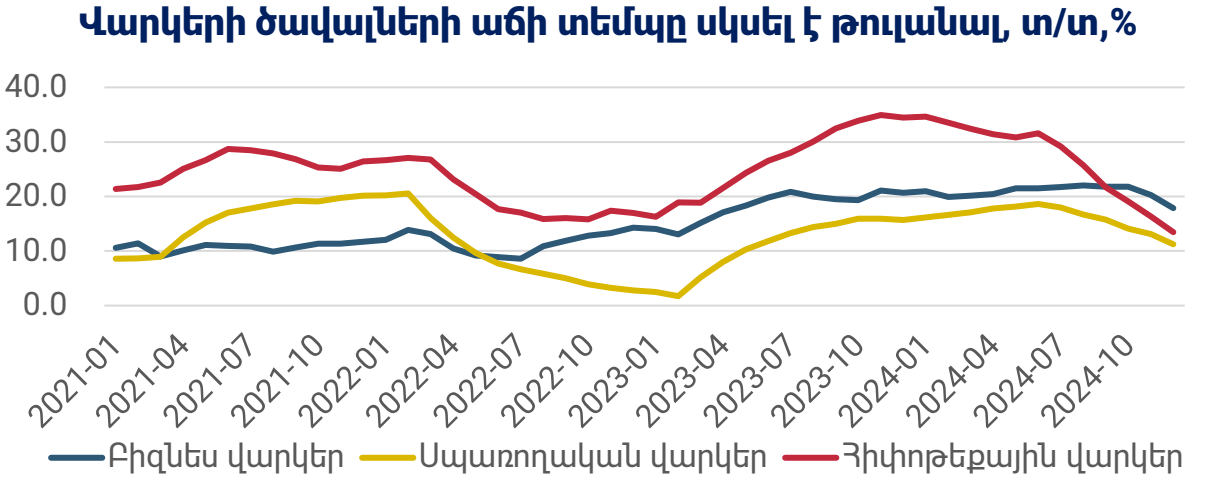
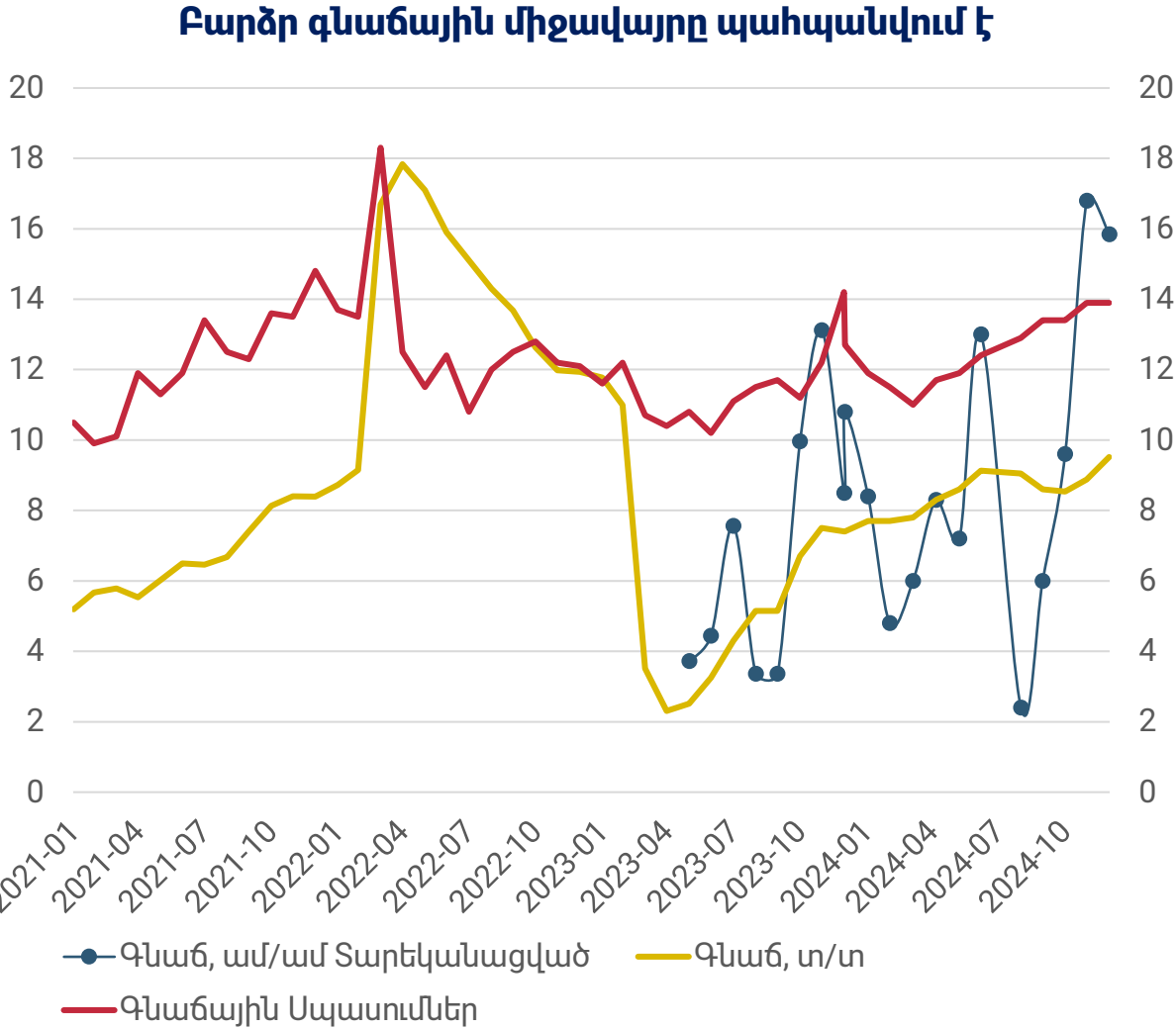

Միջազգային պարենային շուկաներում նախորդ ամիսներին աճին հիմնականում նպաստում էին ձեթերի գները՝ պայմանավորված Ասիական երկրներում ոչ բարենպաստ եղանակային պայմաններով, ինչը սակայն դեկտեմբերին կայունացել է, որին էլ նպաստել է հիմնականում ԱՄՆ-ում որոշակիորեն թուլացած պահանջարկը:

Շաքարի համաշխարհային գների նվազումը պայմանավորված էր Բրազիլիայում նոյեմբերի երկրորդ կեսին սպասվածից բարձր արտադրությամբ:

Համաշխարհային տնտեսության աճի հետագա դանդաղման հետ կապված ռիսկերը պահպանվում են, ինչը որոշակի զսպող գործոն է հանդիսանում պարենի գների աճի համար:

ՌԴ: Բարձր ներքին պահանջարկի պայմաններում բարձր գնաճային միջավայրը պահպանվում է: Մյուս կողմից, աճի միջնաժամկետ հեռանկարի շուրջ ռիսկերը խորանում են՝ կապված նաև ԱՄՆ նոր պատժամիջոցների կիրառման հետ

Համաշխարհային տնտեսության հետ կապված հիմնական անորոշությունների աղբյուրները

ԱՄՆ

- Անորոշություններ երկարաժամկետ (չեզոք) տոկոսադրույքների մասով
 - Հնարավոր, ավելի խթանող հարկաբյուջետային քաղ.-ը լրացուցիչ անորոշություններ է ստեղծում պարտքի մակարդակի և կայունության վերաբերյալ
- Արտաքին առևտրային և միգրացիոն քաղաքականությունների խստացումից բխող ռիսկեր

ԵԳ

Տնտեսական աճի հեռանկարների, տնտեսության կառուցվածքի և հիմնարարների հետ կապված անորոշությունը պահպանվում է:

Չինաստան

Չնայած 2024թ.-ի վերջում տնտեսական աճի արագացմանը, անշարժ գույքի շուկայի, ֆինանսական կայունության և պահանջարկի հետագա թուլացման ռիսկերը պահպանվում են:

ՌԴ

- Գնաճային սպասումների շարունակական արագացման պայմաններում ներքին բարձր պահանջարկը պահպանվում է:
- Առավել նպատակային և ճկուն արևմտյան պատժամիջոցները շարունակում են ՌԴ տնտեսության և երրորդ երկրների համար որոշակի ռիսկեր պարունակել:

Ապրանքահումքային շուկաներ

Աշխարհաբաղաբալական, ՌԴ նկատմամբ պատժամիջոցների, եղանակային և առևտրային ռիսկերի հետագա սրումը պարունակում է համաշխարհային արժեղթանների խաթարման, նավթի համաշխարհային գների հետագա աճի և տատանողականության ավելացման ռիսկեր:

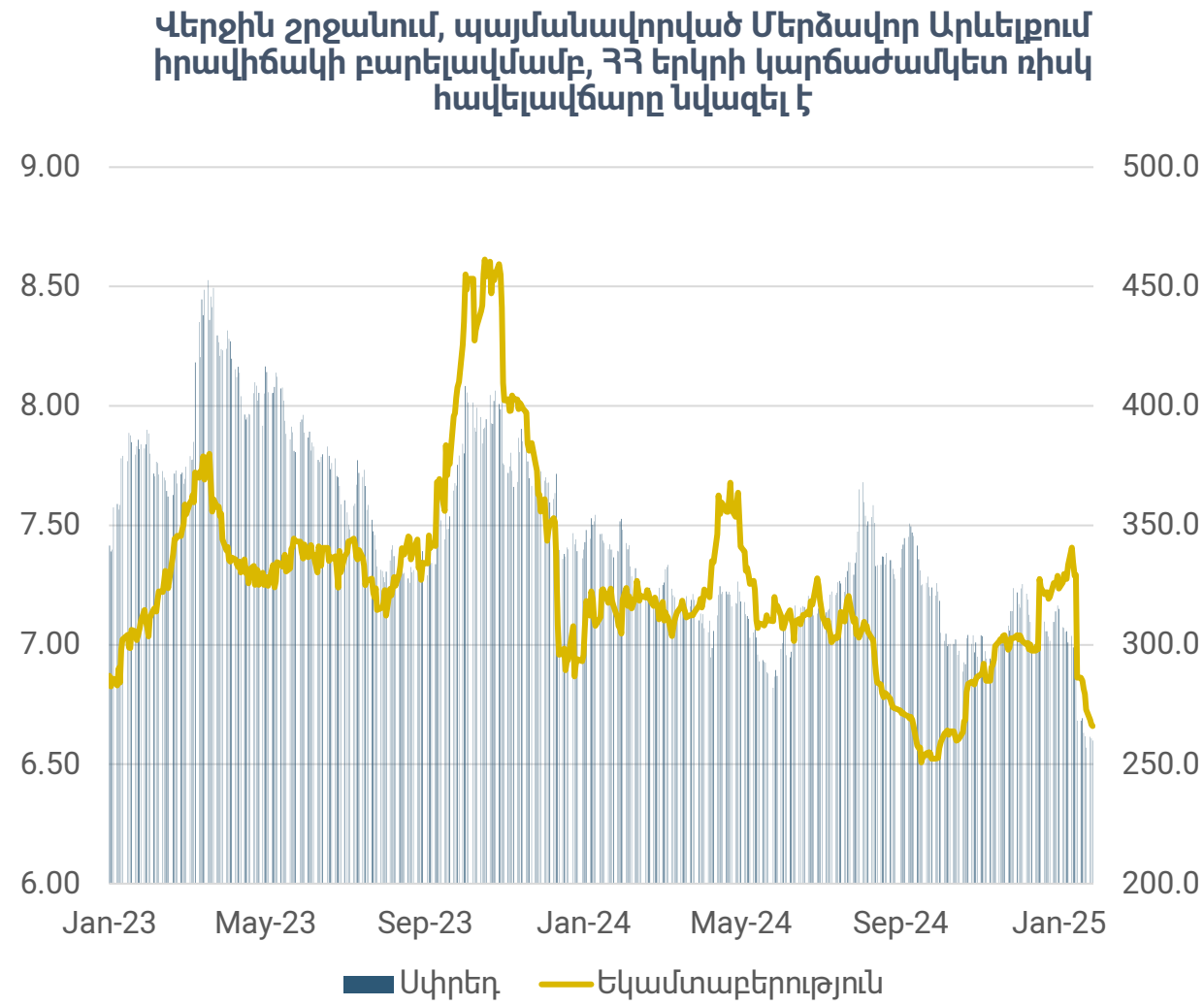
Ընթացիկ և հիմնարար տնտեսական գործոններ

Ներքին տնտեսության զարգացումներ

ՀՀ ռիսկի հավելավճարը շարունակում է ձևավորվել երկարաժամկետ կայուն մակարդակից էականորեն ցածր...

Տրածաշրջանային և ՀՀ շուրջ աշխարհաքաղաքական հակամարտությունների հնարավոր սրացման ռիսկերով պայմանավորված տարածաշրջանի երկրների և ՀՀ սուվերեն ռիսկի հավելավճարների արագ ճշգրտման ռիսկեր.

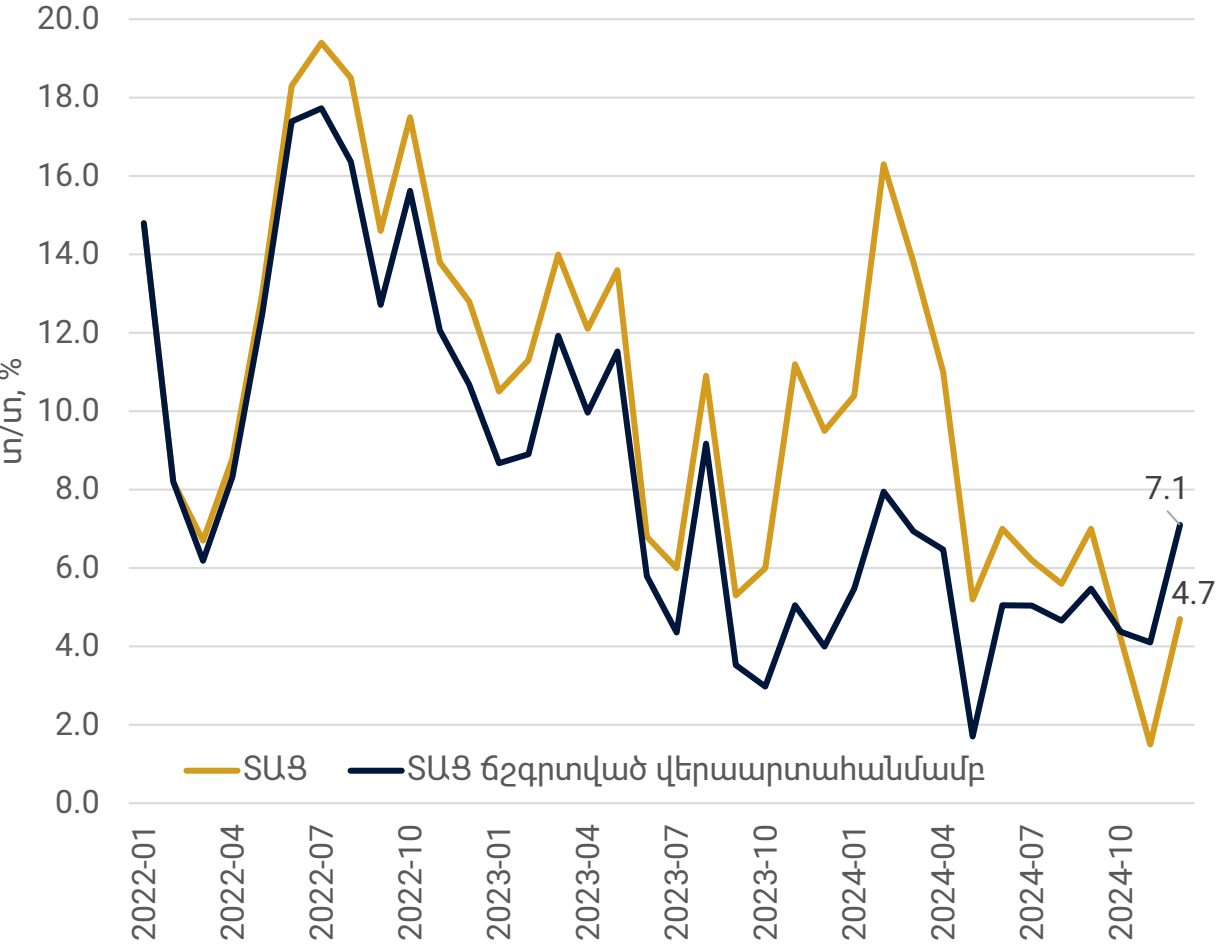
Աղբյուրը՝ Bloomberg, ՀՀ ԿԲ հաշվարկներ

Տնտեսական ակտիվությունը ձևավորվում է աճի երկարաժամկետ կայուն մակարդակի շուրջ:

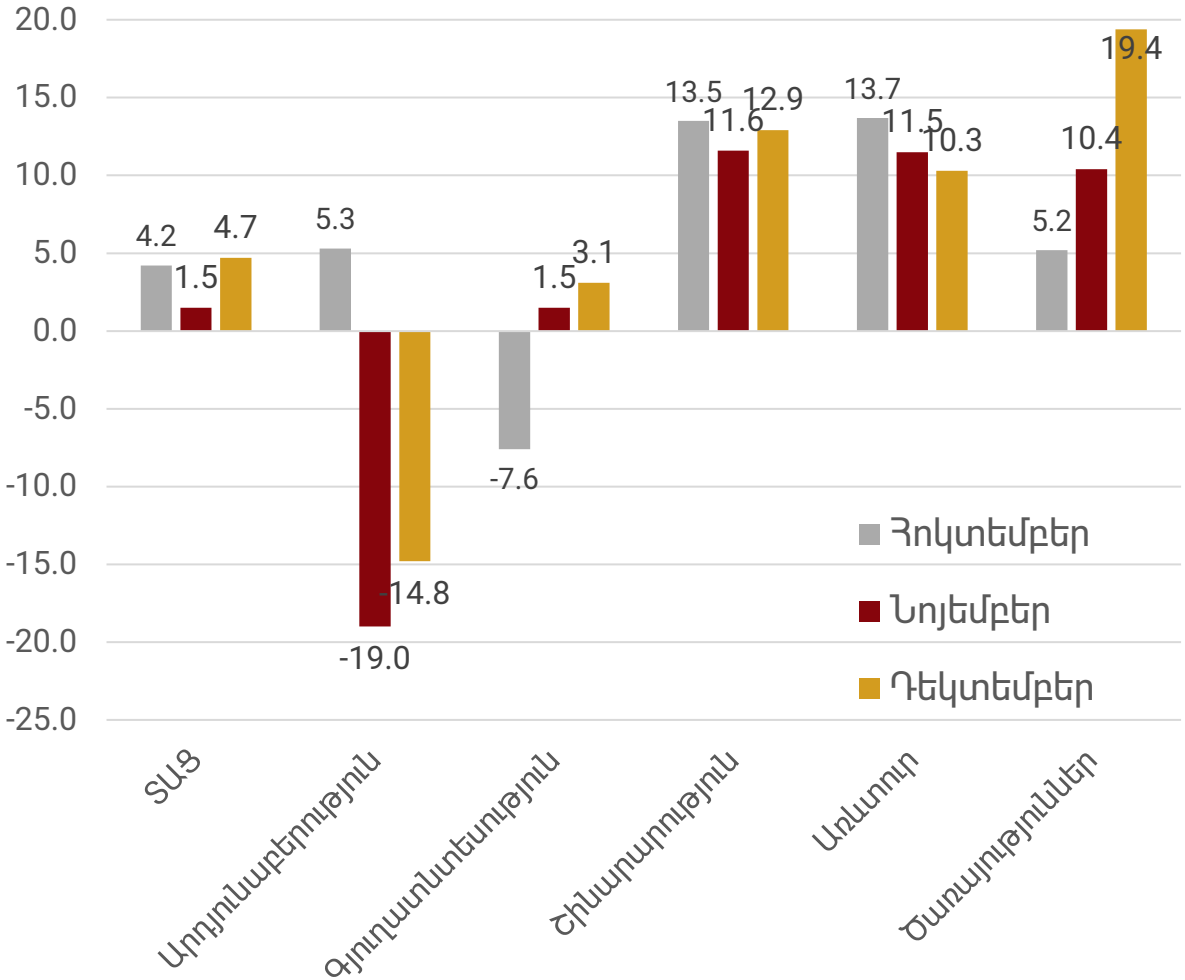
Աճի տատանողականության մեծացումը պայմանավորված է վերաարտահանման գործընթացներով

Տնտեսական ակտիվության ցուցանիշ (ՏԱՑ), %

Տնտեսական ակտիվությունն ըստ ճյուղերի, իրական աճ, տ/տ, %

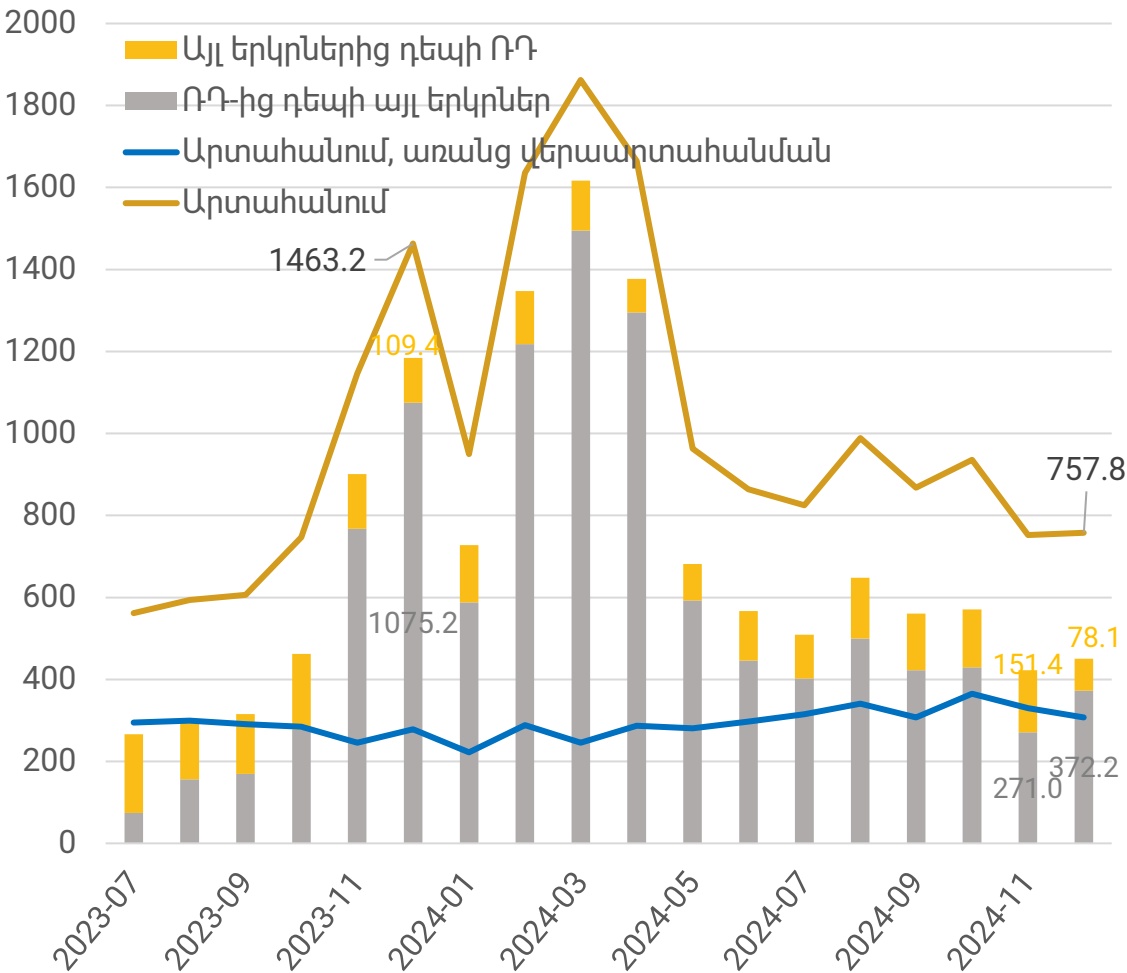
Աղբյուր՝ ՀՀ ՎԿ և ՀՀ ԿԲ գնահատականներ

Աղբյուր՝ ՀՀ ՎԿ

Պահպանվում են զգալի անորոշությունները արտաքին առևտրով պայմանավորված հոսքերի կայունության և դրանց հետագա թուլացման պարագայում հավանական ազդեցությունների բնույթի և չափի վերաբերյալ

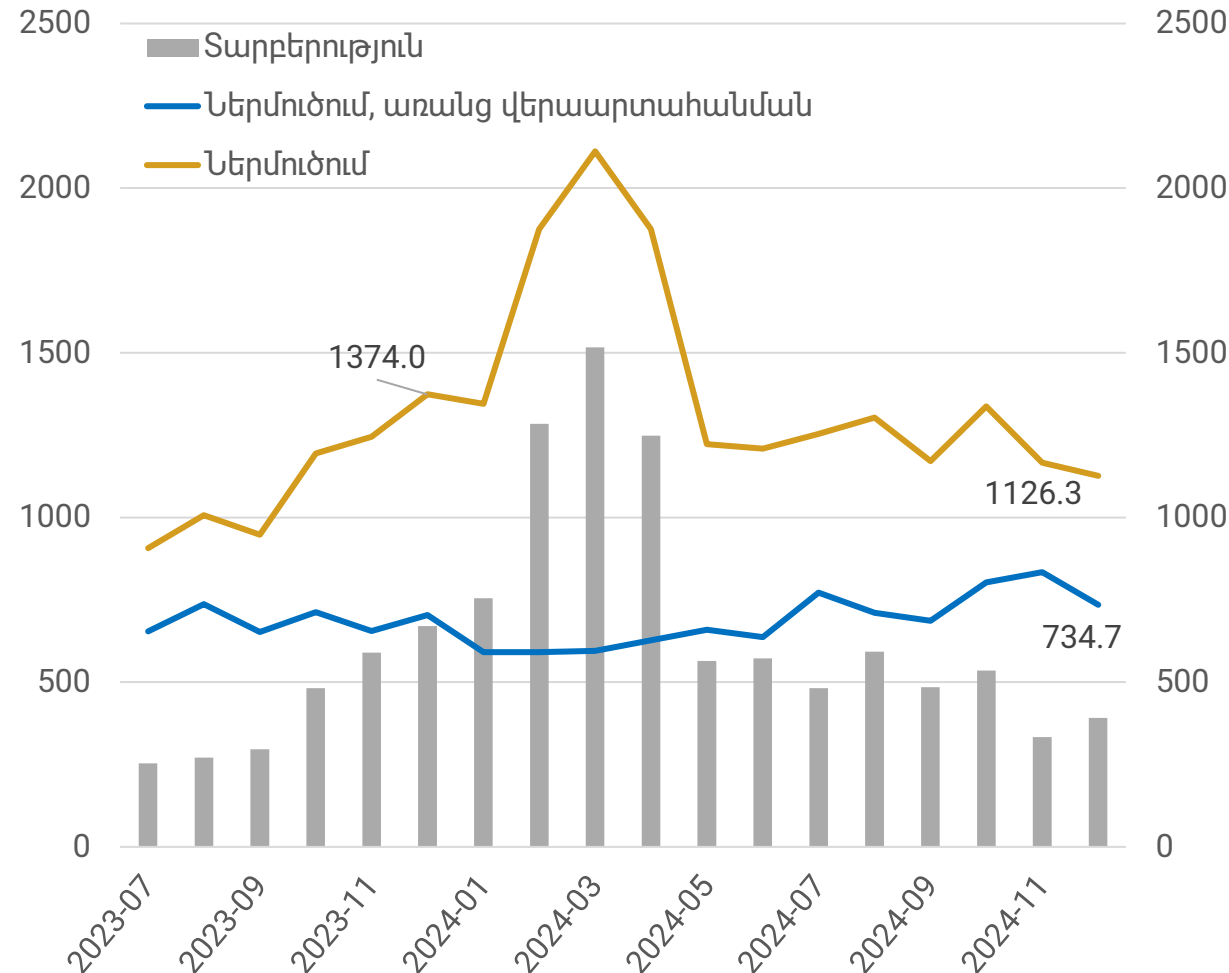

Արտահանում ըստ հոսքերի ուղղությունների, մլն դոլար

Աղբյուրը՝ ՀՀ ՎԿ, ՀՀ ԿԲ գնահատականներ

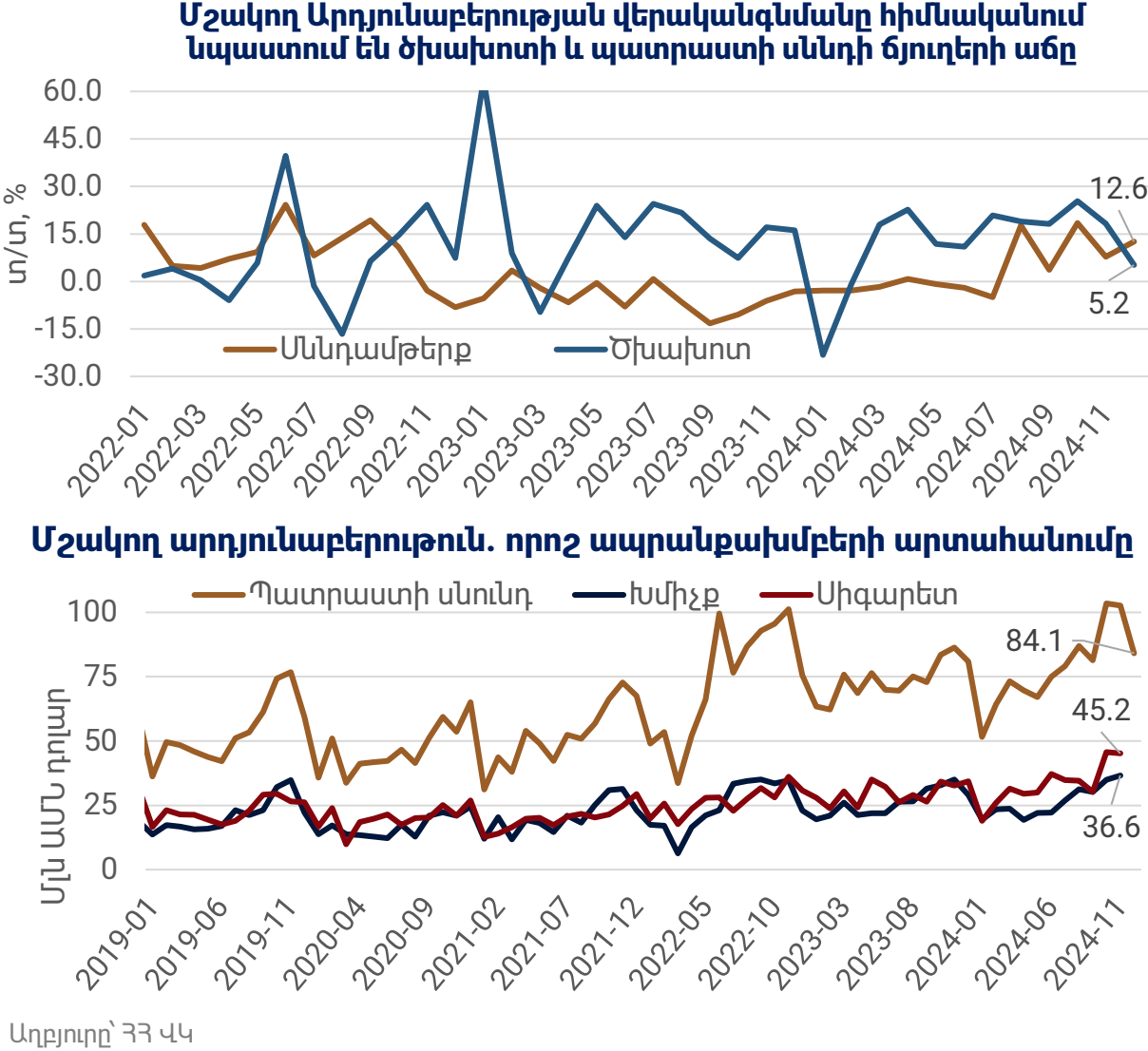
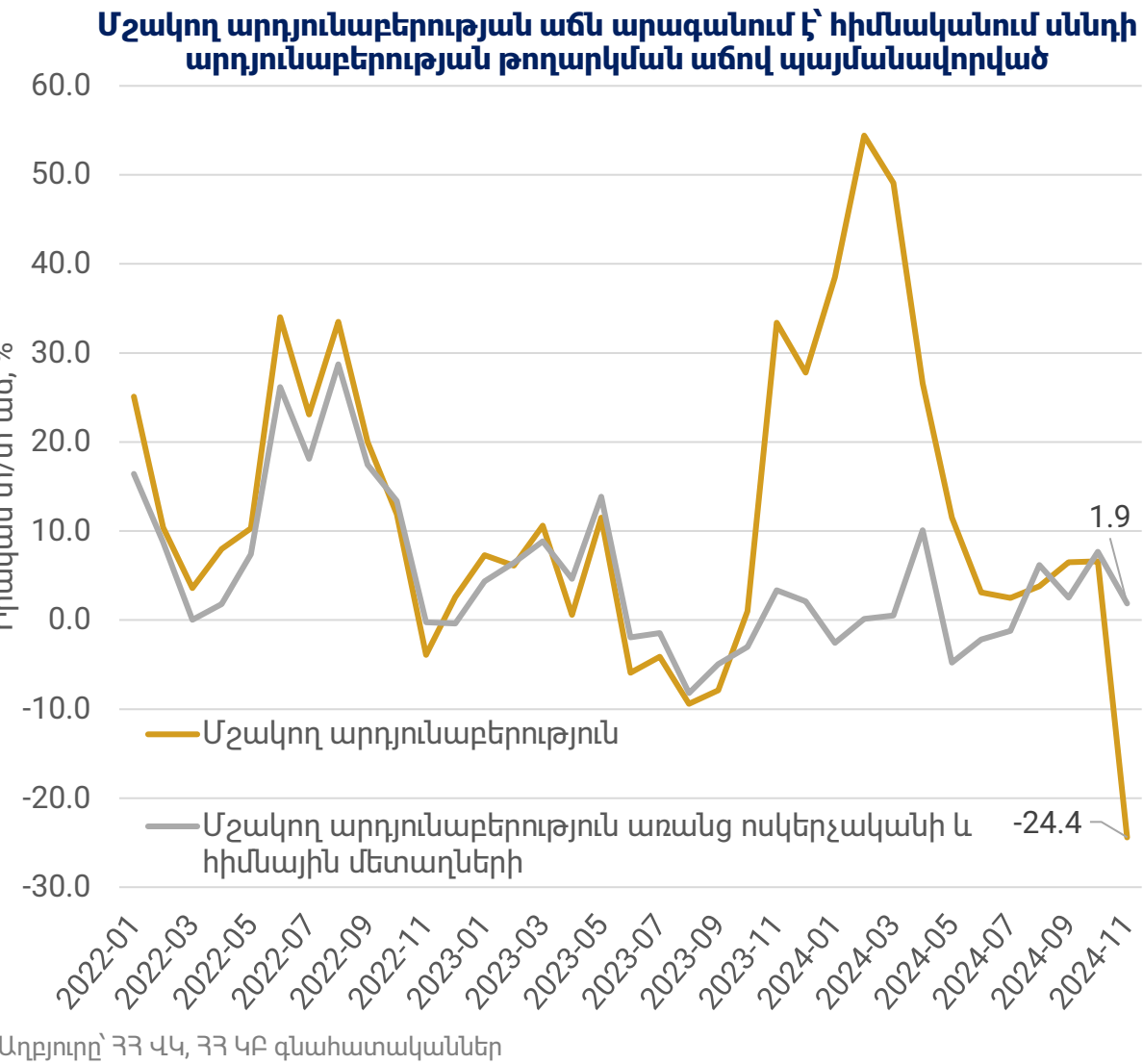
Ներմուծում, մլն դոլար

Աղբյուրը՝ ՀՀ ՎԿ, ՀՀ ԿԲ գնահատականներ

Մյուս կողմից, արտաքին առևտրային հոսքերի թուլացմանը զուգահեռ, մշակող արդյունաբերության «ավանդական» ճյուղերում շարունակում են արձանագրվել աշխուժացման որոշակի դրական ազդակներ

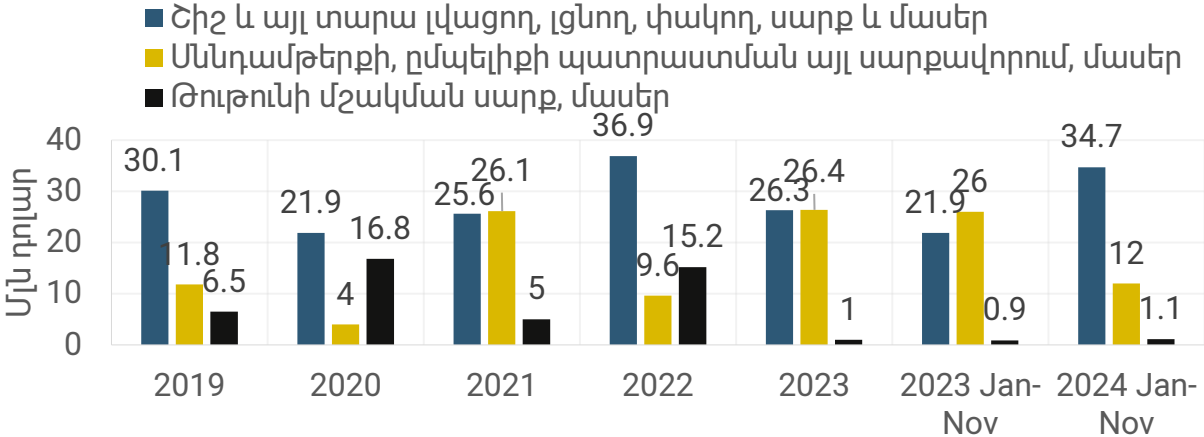

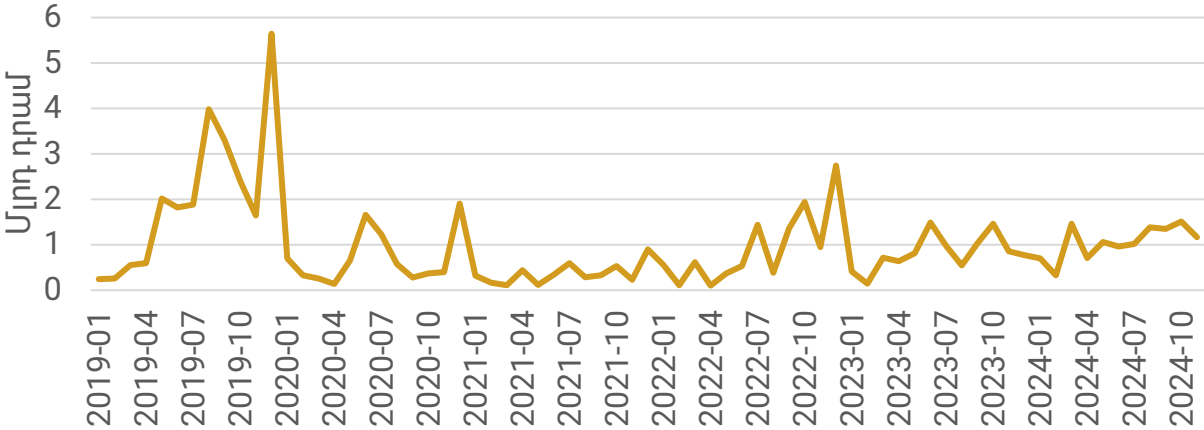
Այդուհանդերձ, երկարաժամկետ ներուժային աճի ընդլայնման ուղղությամբ ռիսկերը պահպանվում են

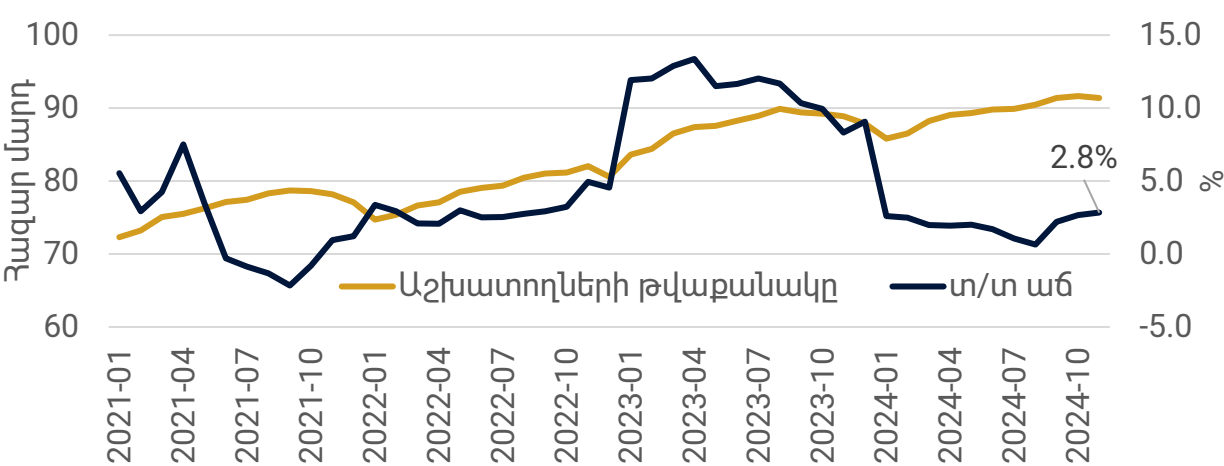
Կապիտալ ապրանքների ներմուծում

Շինարարությունը մշակող արդյունաբերությունում

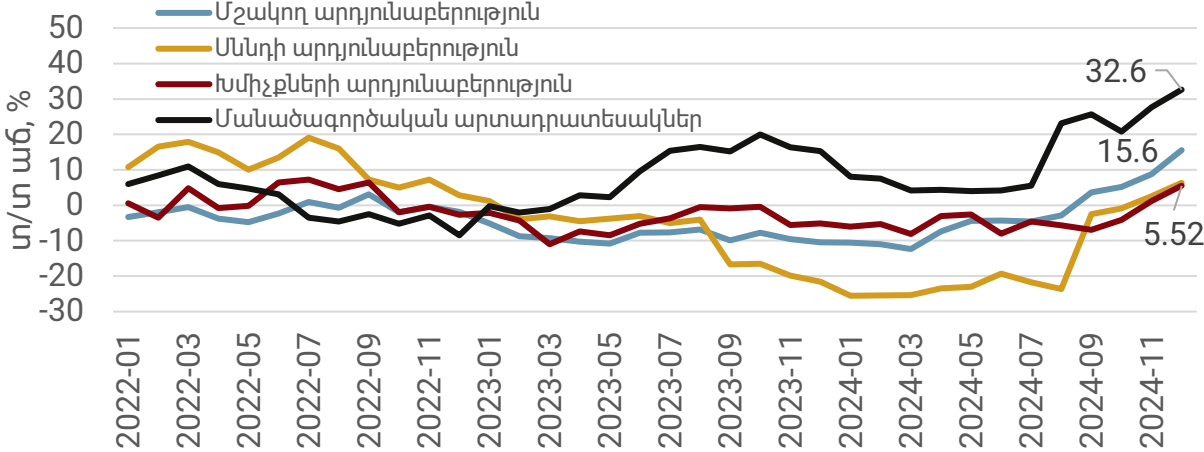

Զբաղվածությունը մշակող արդյունաբերությունում

Աղբյուր՝ ՀՀ ՎԿ

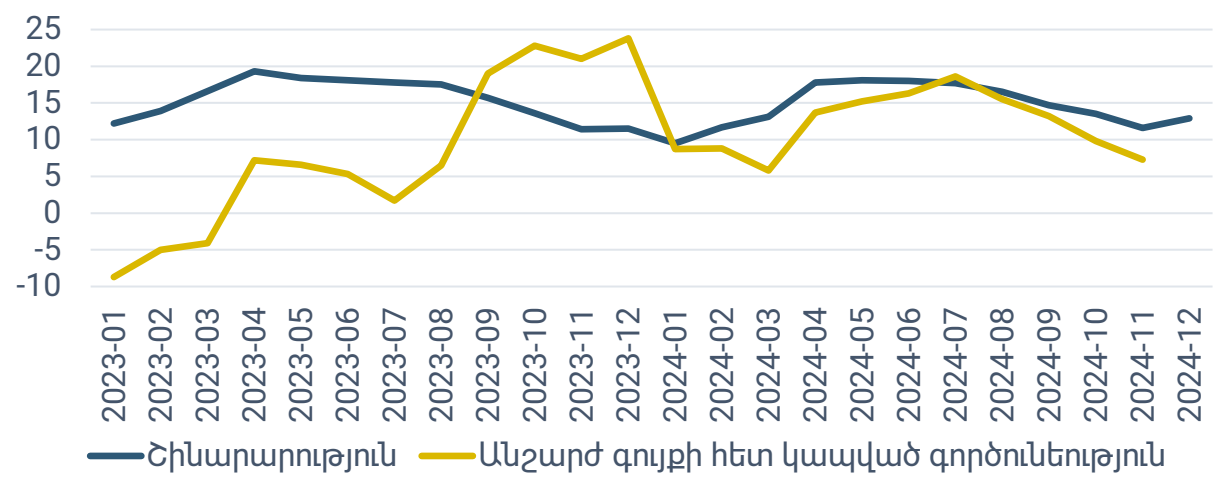
Վարկավորումը մշակող արդյունաբերությունում և դրա առնձին ճյուղերում

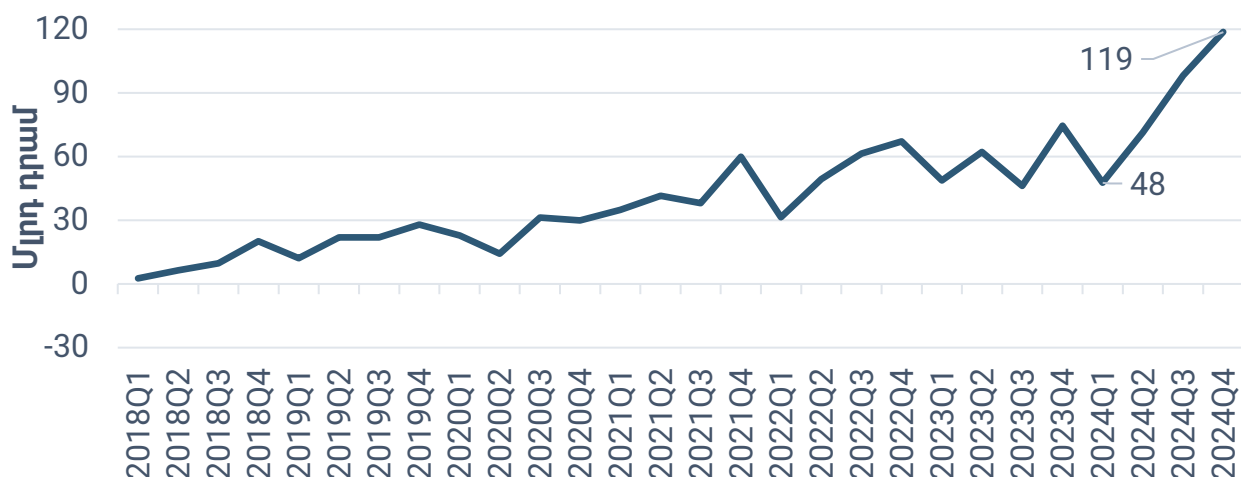
Աղբյուր՝ ՀՀ ՎԿ

Շինարարության ոլորտի թողարկման և անշարժ գույքի գների աստիճանական նվազման (ճշգրտման) պայմաններում տնտեսությունում պահանջարկի թույլ միջավայրի ձևավորման ու խորացման ռիսկերը պահպանվում են

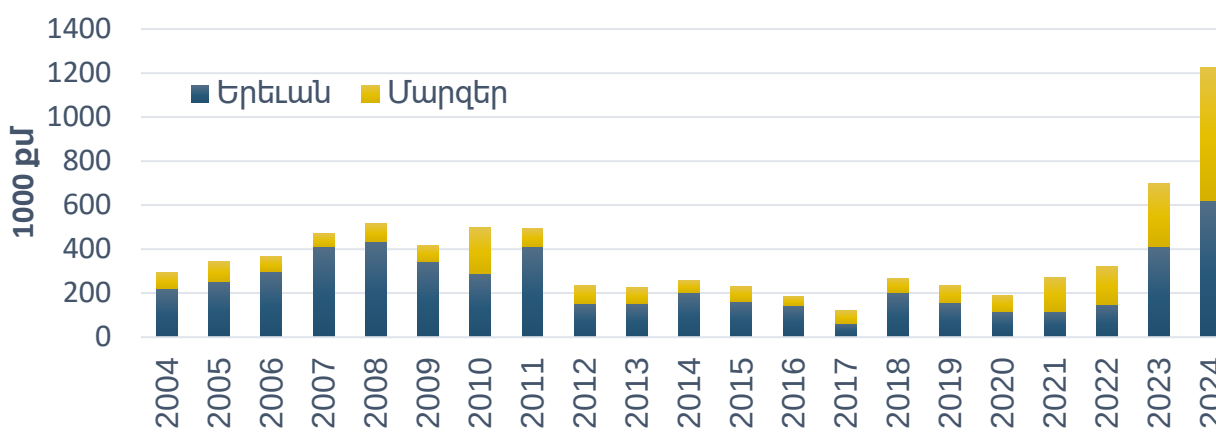
Թողարկում, իրական տ/տ աճ

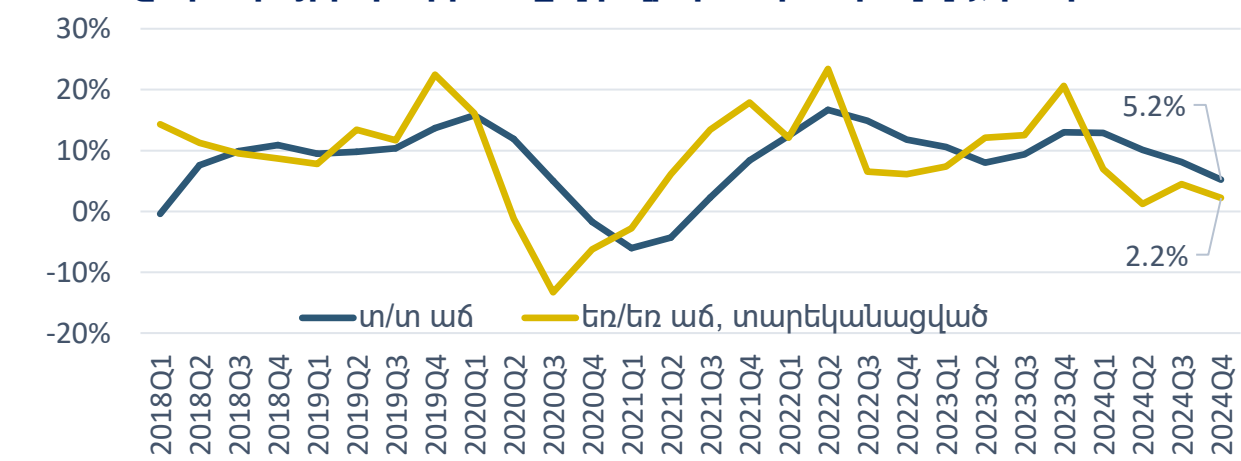
Հիպոթեքային վարկերի զուտ հոսքեր, մլրդ ՀՀ դրամ

Երևանում և ՀՀ մարզերում շահագործման հանձնված բնակելի գույք

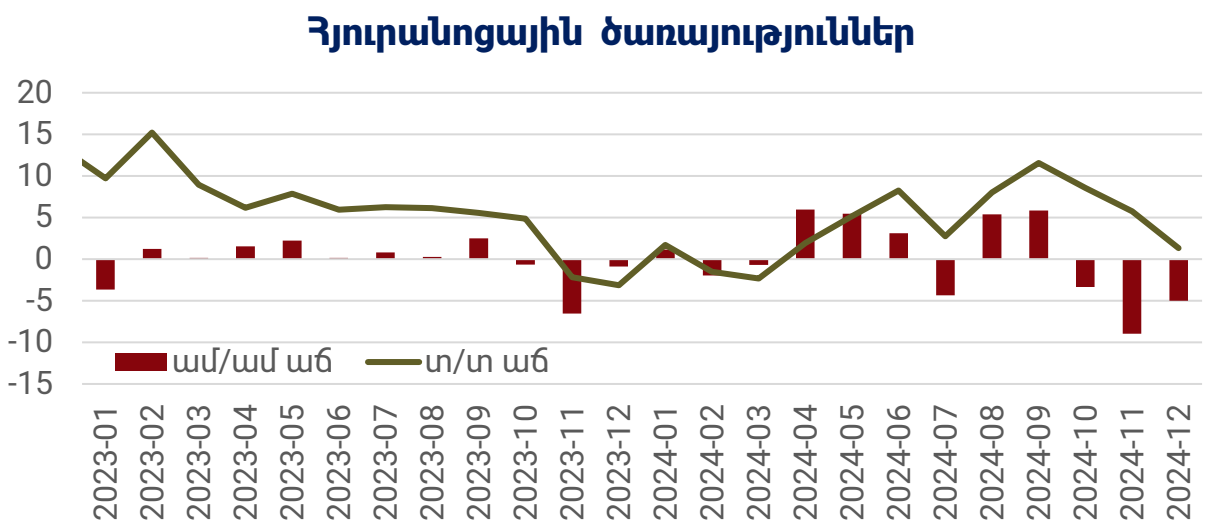
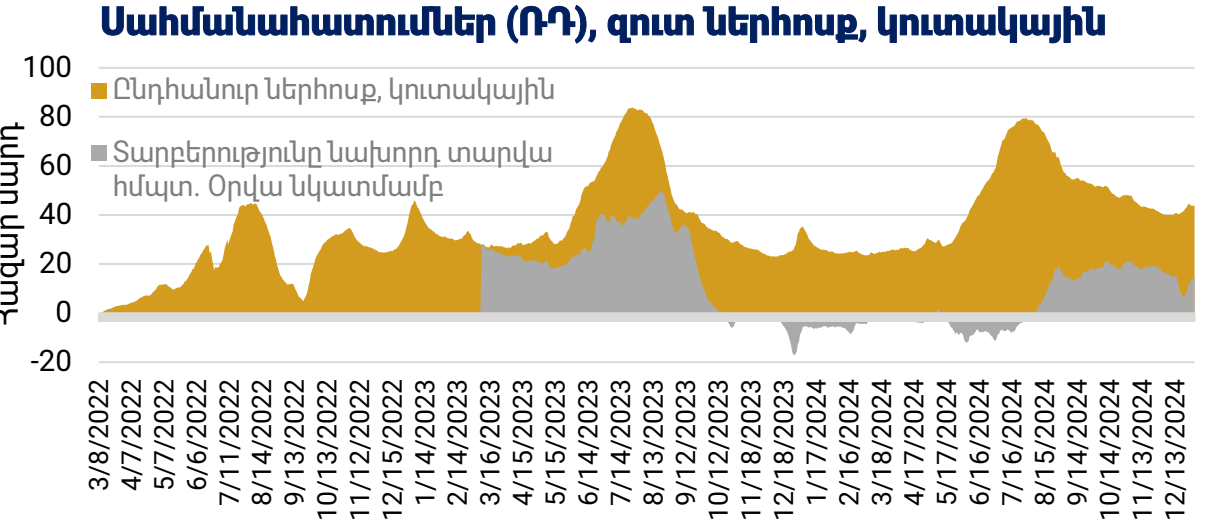
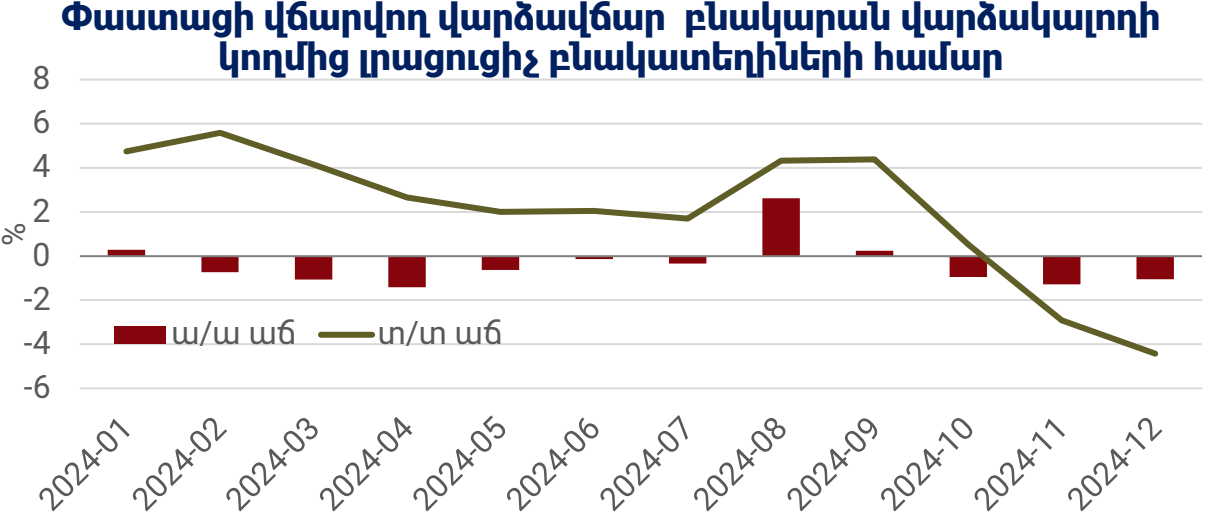
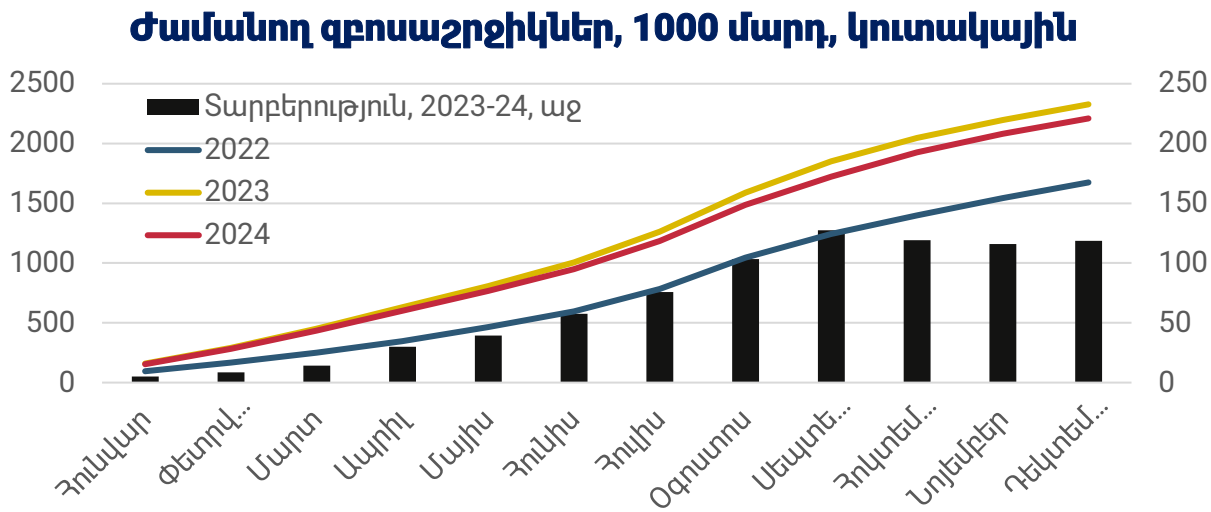
Անշարժ գույքի գների աճը զգալիորեն դանդաղել է, ք. Երևան

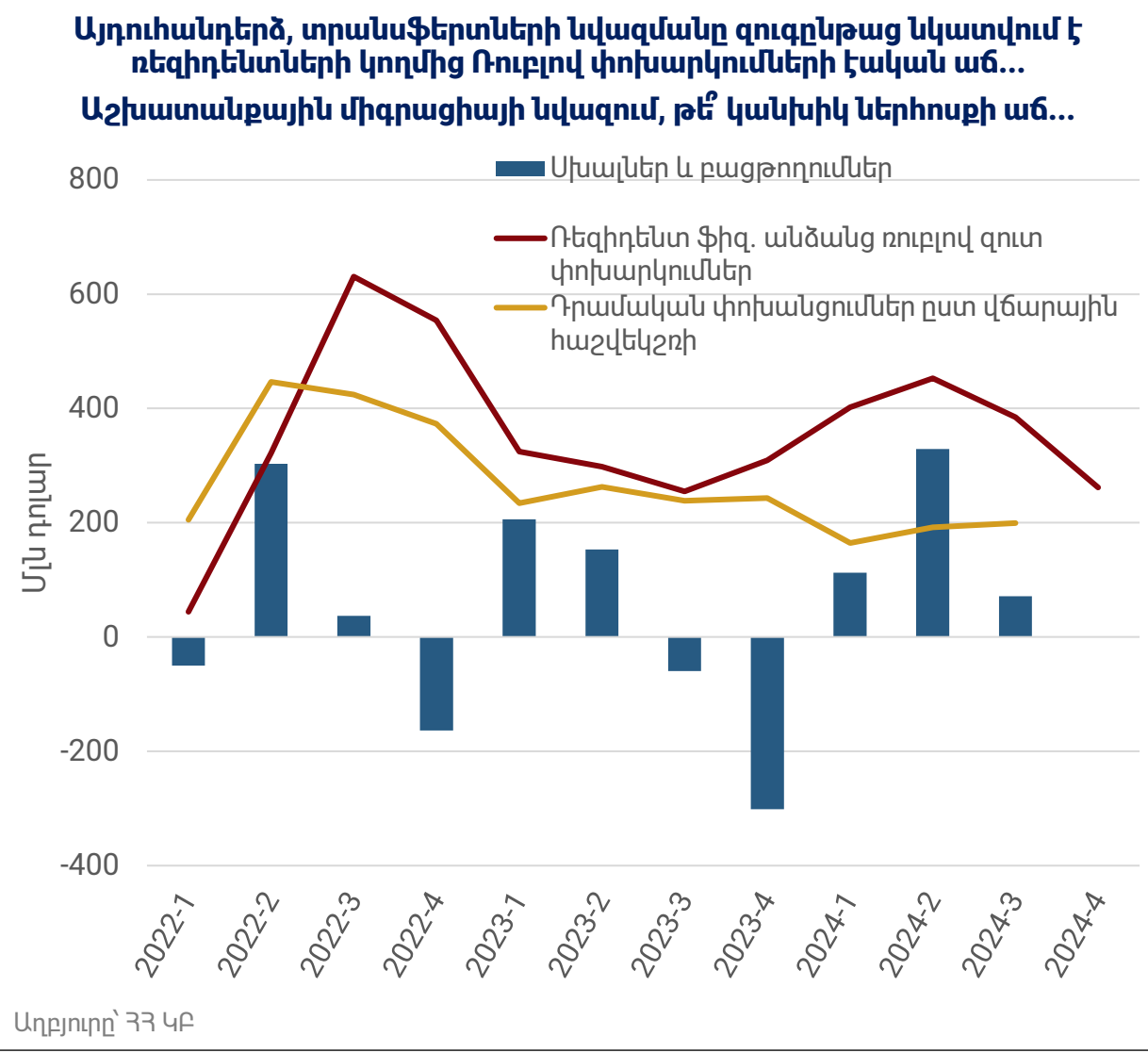
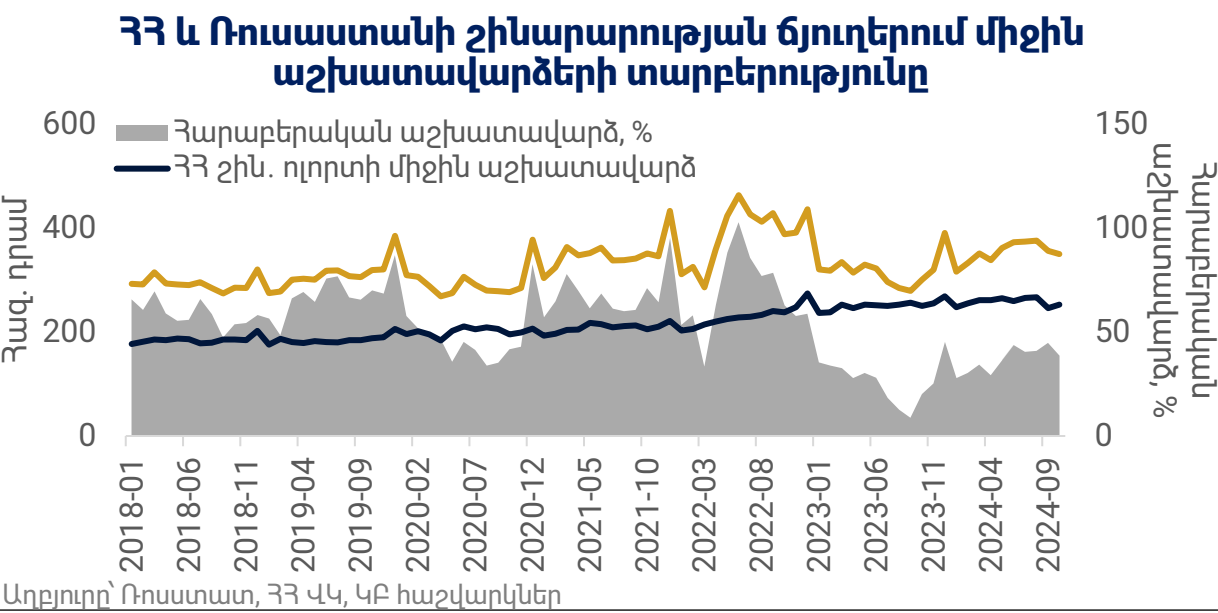
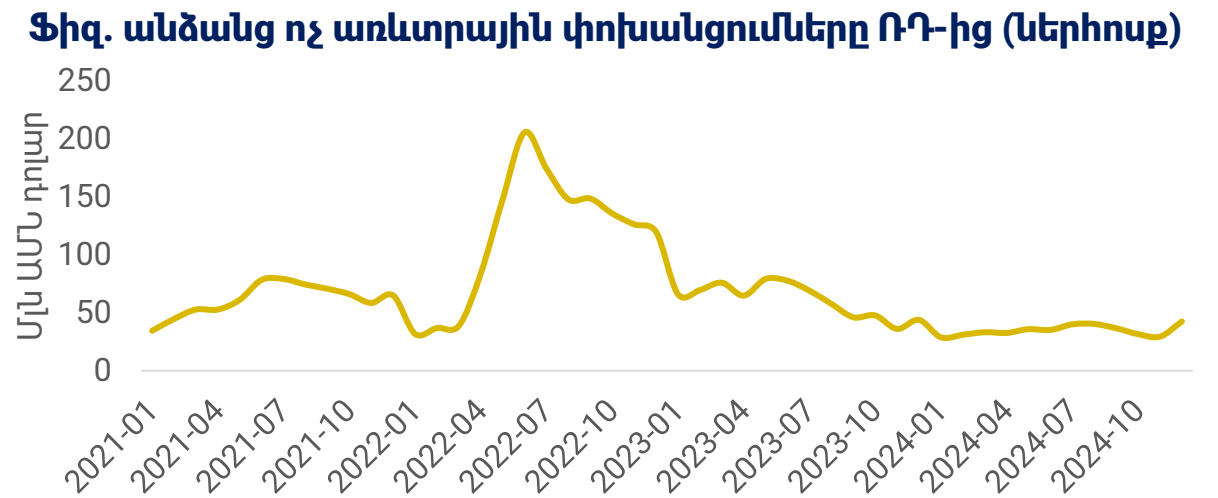

Աղբյուր՝ ՀՀ ՎԿ, ՀՀ Կադաստրի կոմիտե

Աղբյուր՝ ՀՀ Կադաստրի կոմիտե

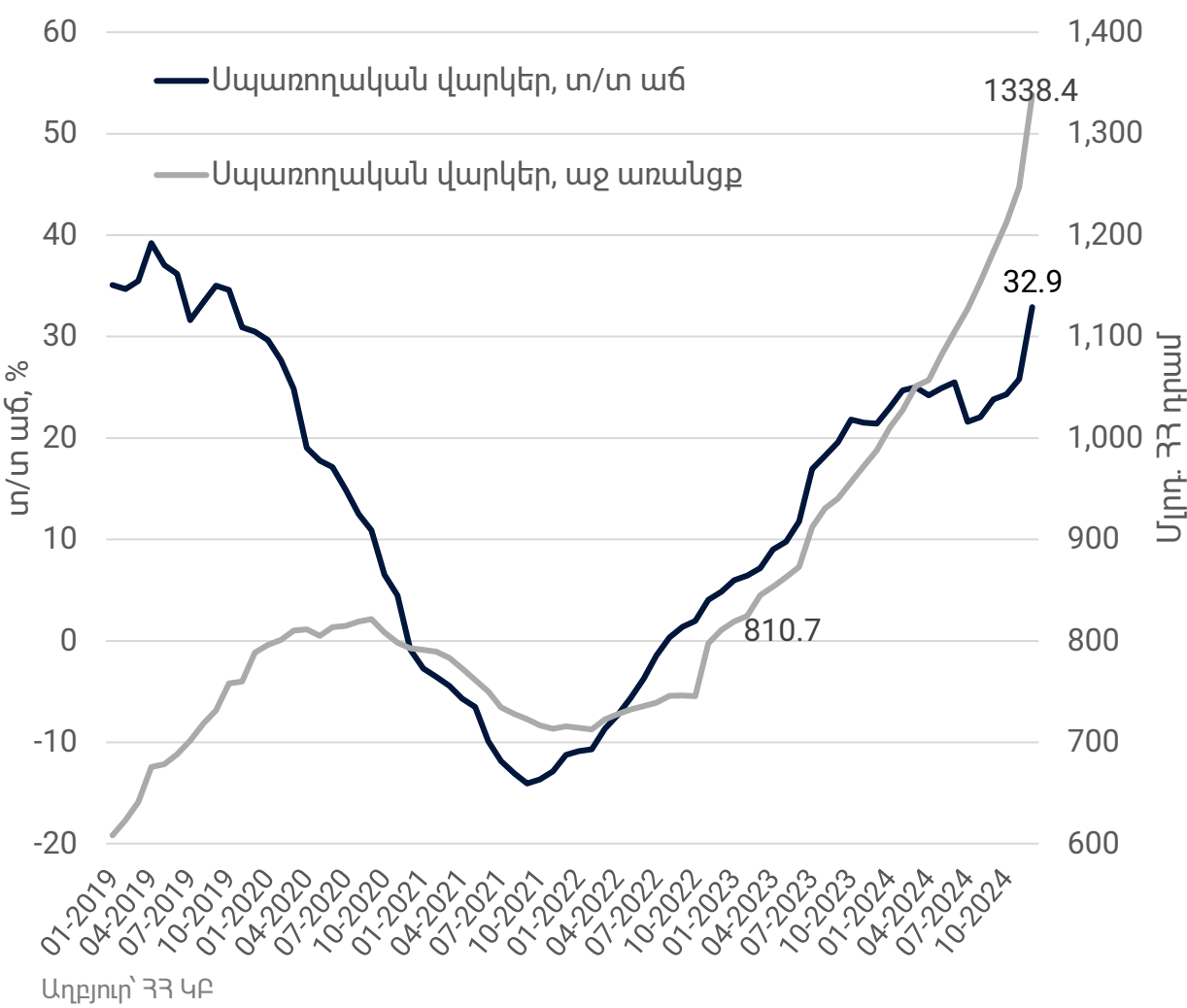
Արտաքին պահանջակի կարգավորման միտումները պահպանվում են: Մի կողմից որոշակիորեն թուլացել է դեպի ՀՀ զբոսաշրջային հոսքը, ինչն արտահայտվում է նաև առանձին ծառայությունների գների համապատասխան ճշգրտմամբ...

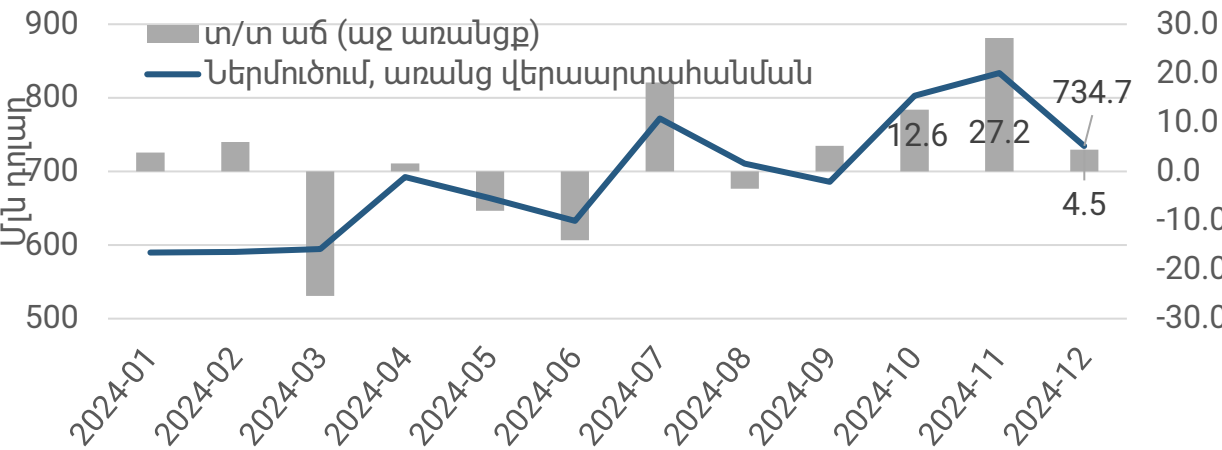

Բանկային համակարգի բարձր իրացվելիության (այդ թվում արտարժույթային) և պահանջարկի առկայության պայմաններում, ռիսկեր կան վարկավորման բարձր աճերի պահպանման համար, խթանելով ներքին պահանջարկի հետագա ընդլայնումը

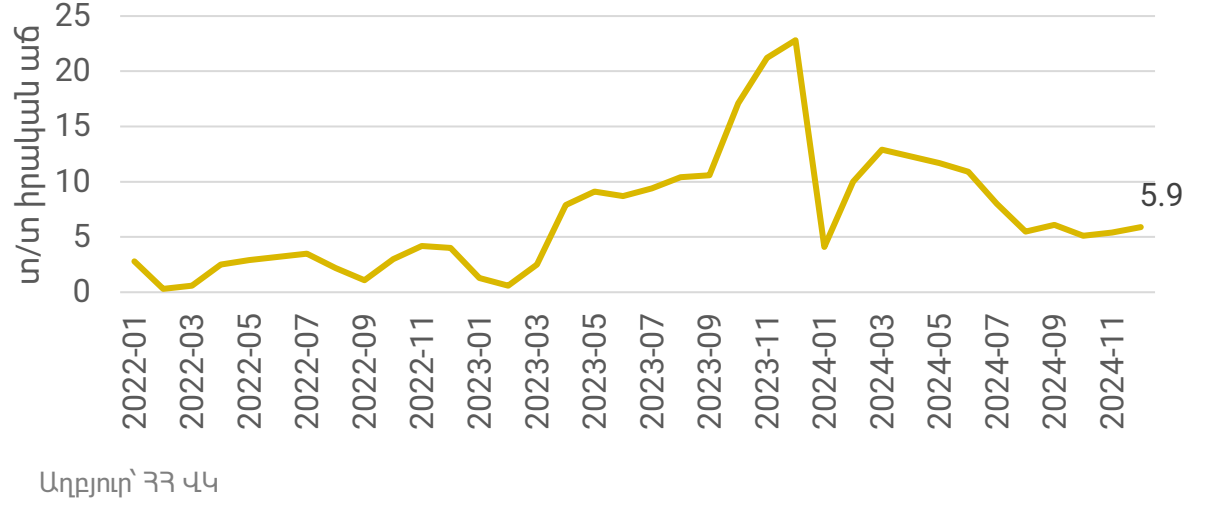
Ընդհանուր վարկեր տնտեսությանը

Ներմուծում

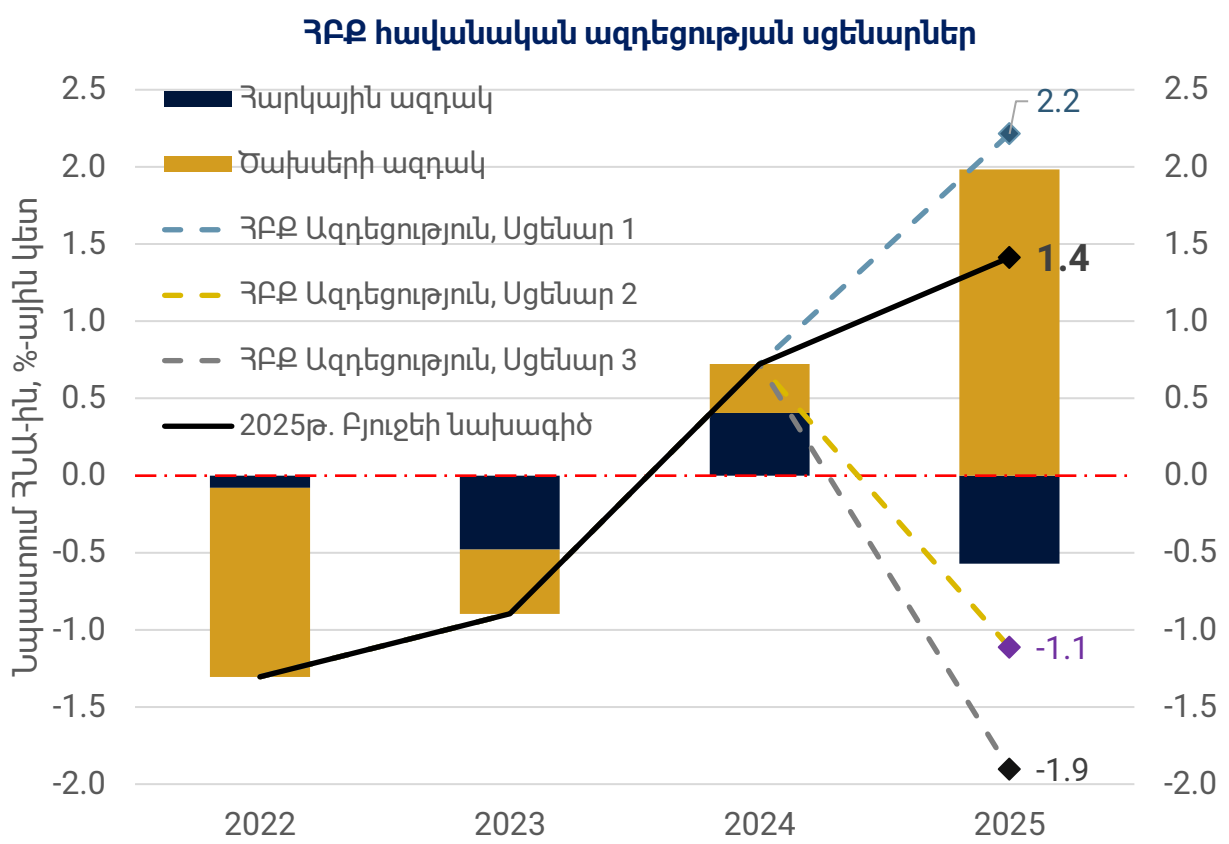
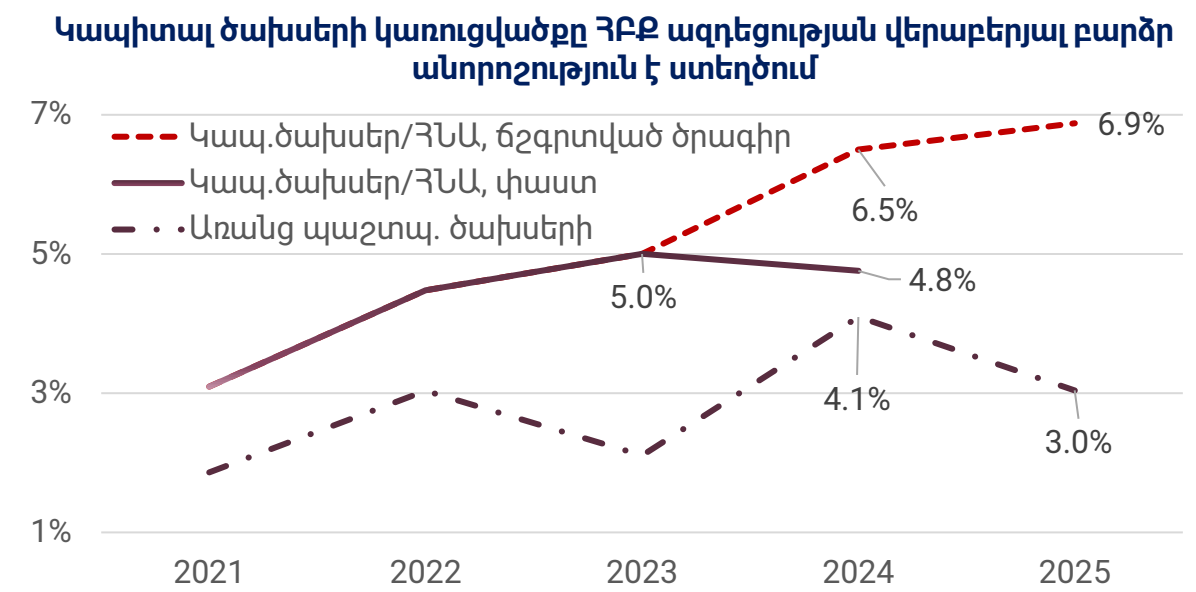
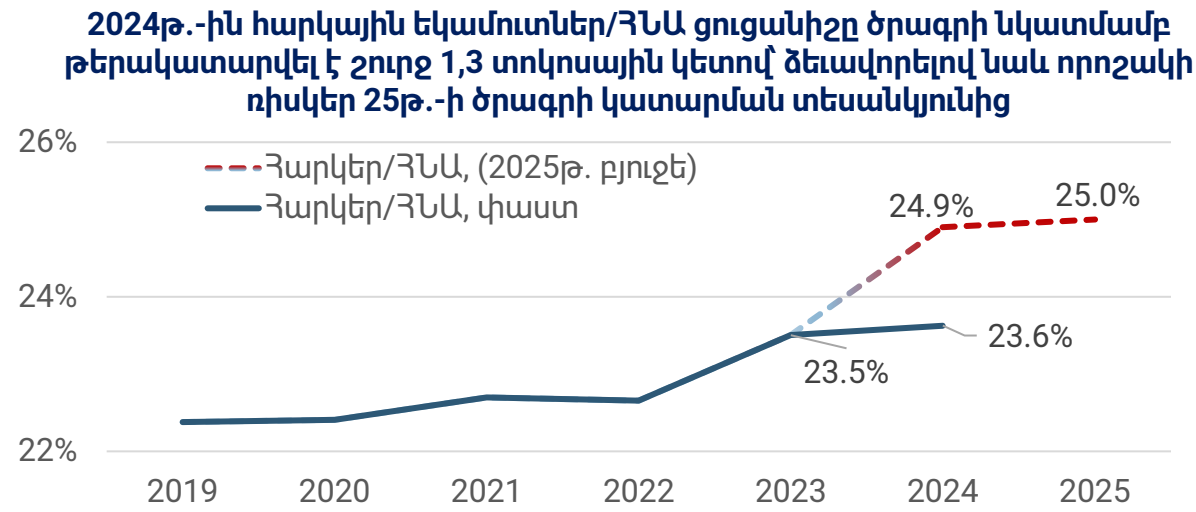
Մանրածախ առևտուր

Հարկաբ. քաղաքականություն: Մի կողմից եկամուտների թերակատարման, մյուս կողմից ծախսերի (հատկապես կապիտալ) կառուցվածքի և դրանք իրականացնելու կարողությունների շուրջ ռիսկերը ստեղծում են ՀԲՔ ազդեցության վերաբերյալ բարձր անորոշություն

Կապիտալ ծախսերի զգալի թերակատարումը ռիսկեր է պարունակում նաև երկարաժամկետ ներուժային աճի տեսանկյունից

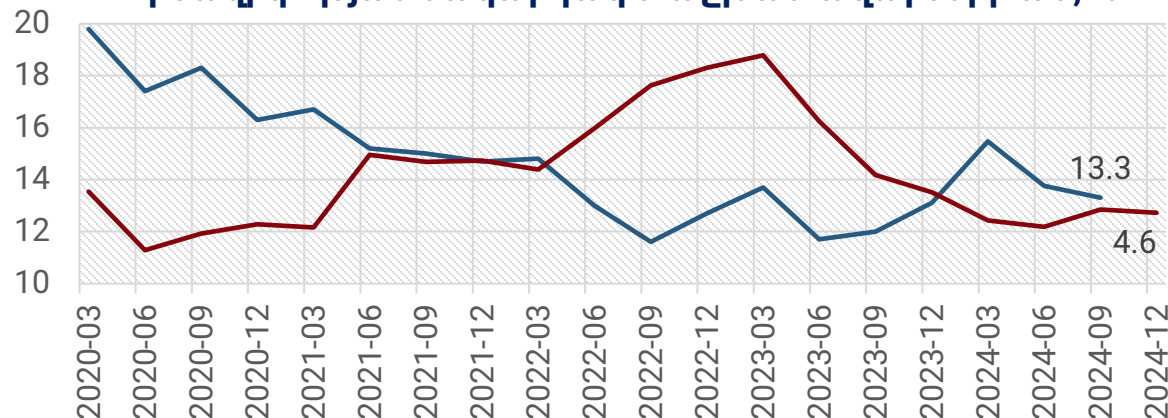
*Սցենար 1 – հարկային եկամուտների աճ՝ հիմնված 2024թ.-ի փաստացի ցուցանիշների վրա
 *Սցենար 2 – ծախսերի աճ՝ հիմնված 2024թ.-ի փաստացի ցուցանիշների վրա
 *Սցենար 3 – սցենար 2 + կապիտալ ծախսերից զտելով պաշտպանական ծախսերի որոշ մասը (լրացուցիչ մոտ 100մլրդ դրամ)

Աղբյուրը՝ ՀՀ ՖՆ, ՀՀ ԿԲ գնահատականներ

Աշխատանքի շուկա: Չնայած աշխատանքի շուկայի պայմանների շուրջ անորոշությունը պահպանվում է, աշխատաշուկայի մի շարք լրացուցիչ ցուցանիշներ ևս փաստում են, վերջին շրջանում, պայմանների որոշակի թուլացման մասին

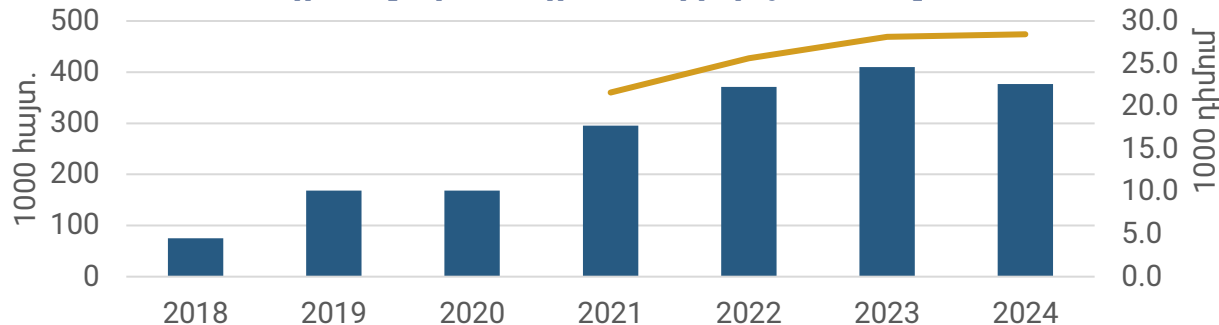

Գործազրկության մակարդակ և աշխատավարձերի աճ, %

— Գործազրկության մակարդակ, ձախ առանցք
— Մասնավոր աշխատավարձի տ/տ աճ, առանց ֆին. և շին. Ոլորտների

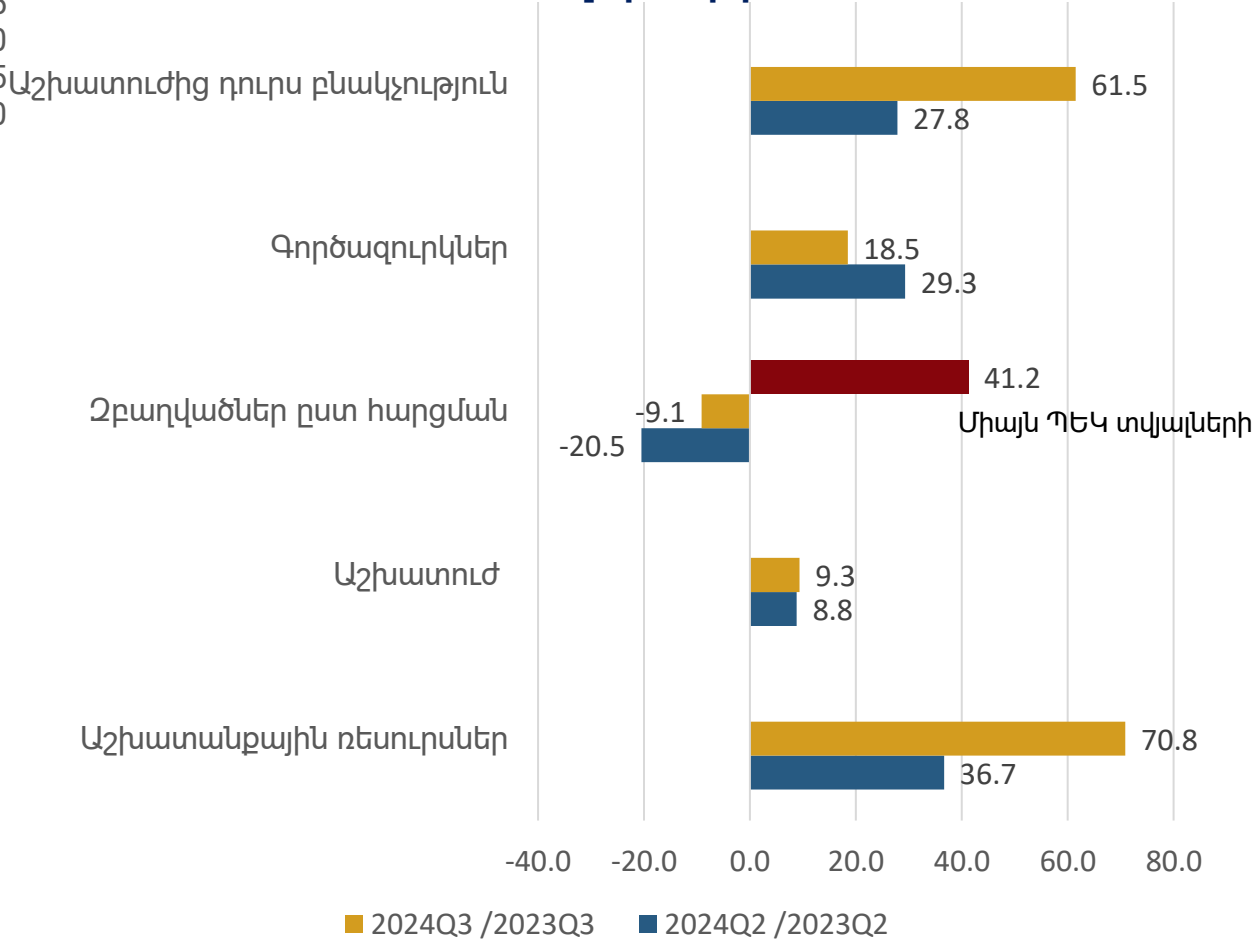
Աշխատանքի պայմանների թուլացումը արտացոլվում է նաև օնլայն հարթակներում աշխատանքի հայտարարությունների քանակի նվազմամբ՝ դրան զուգահեռ դիմումների կայուն աճով:

■ Աշխատանքի հայտարարություններ — Դիմորդների թիվը (ձախ առանցք)

Աղբյուր՝ ՀՀ ՎԿ, Staff.am

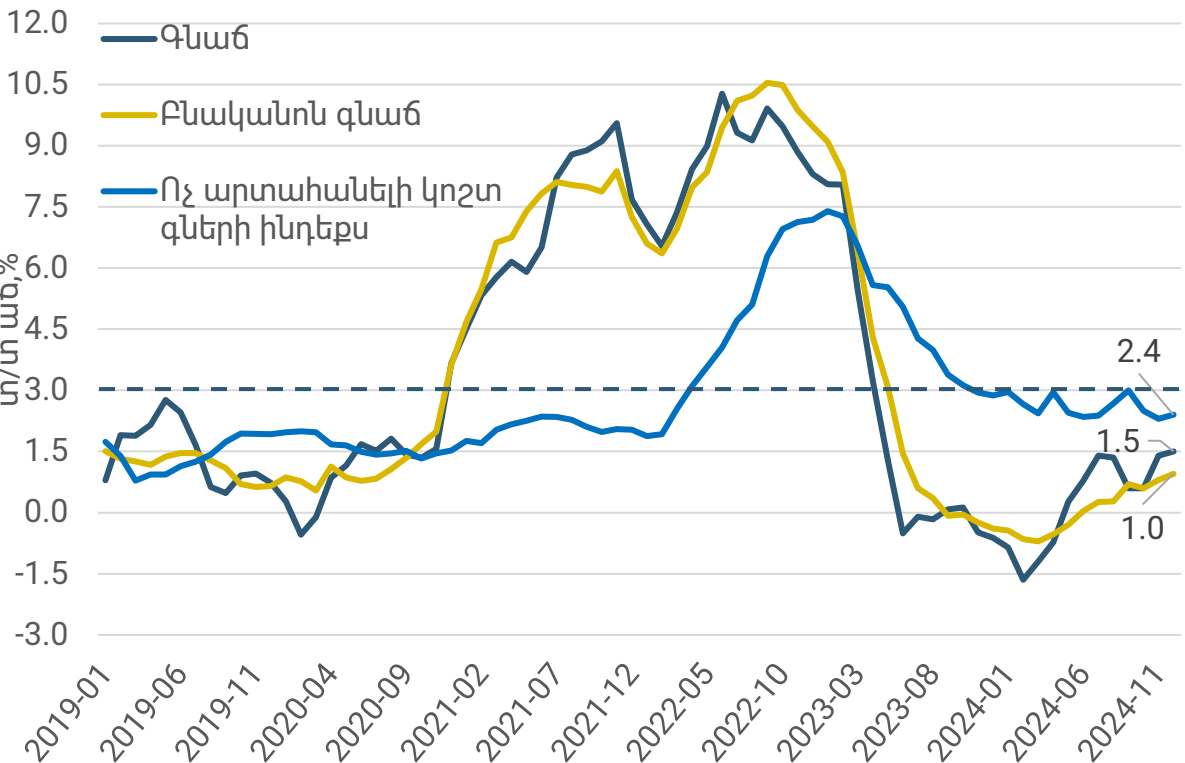
Աշխատանքային ռեսուրսների փոփոխությունը, 2024Q3/2023Q3, հազար մարդ

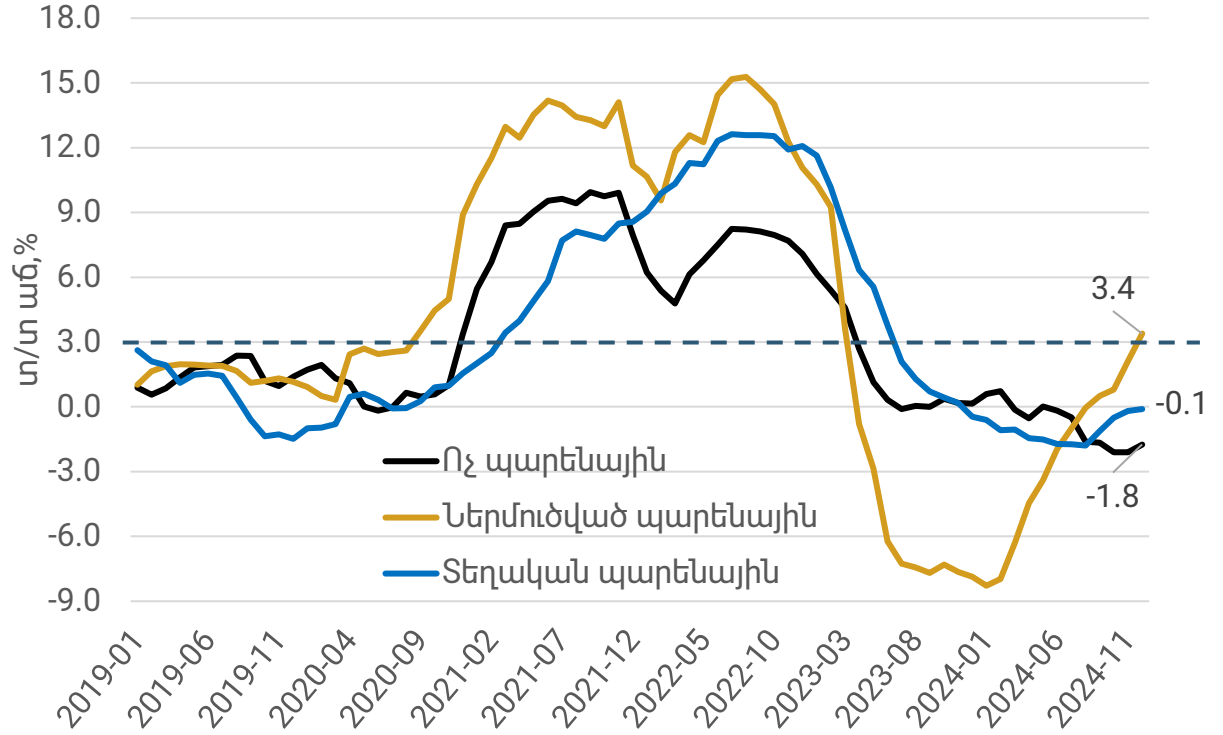
Աղբյուր՝ ՀՀ ՎԿ

Գևաճ: Զնայած դեկտեմբերին արձանագրված որոշակի ավելացմանը՝ ՀՀ-ում ընդհանուր գևաճային միջավայրը շարունակում է մնալ թույլ՝ մեծամասամբ ներմուծվող ցածր գևաճի արդյունքում

Գևաճի և հիմնարար գևաճի ցուցանիշները

Թույլ գևաճային միջավայրը մեծամասամբ վերագրվում է ներմուծված ոչ պարենային և տեղական պարենային ապրանքներին

Ներմուծված պարենային ապրանքների գևաճը շարունակել է ավելանալ՝ համաշխարհային գևաճին համահունչ:

Ցածր գևաճային / գևանկումային միջավայրը շինաստանում արտացոլվում է նաև ՀՀ ներմուծված ոչ պարենային ապրանքների գևերում:

Տեղական պարենի մասով, նույնիսկ նույնաբերին տեղի ունեցած ճշգրտումներից հետո գևաճը պահպանվել է սեզոնի համեմատ որոշակիորեն ցածր մակարդակում:

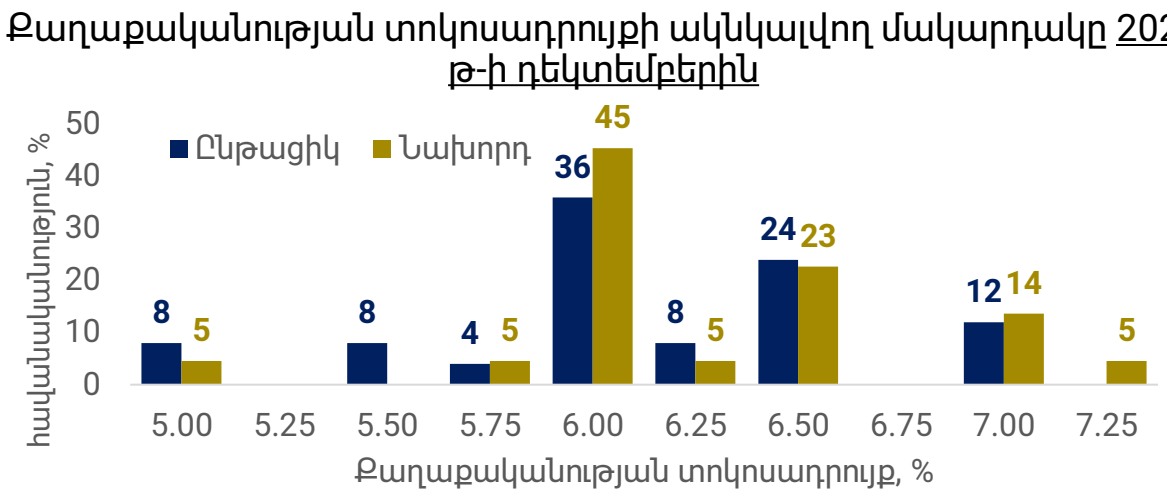
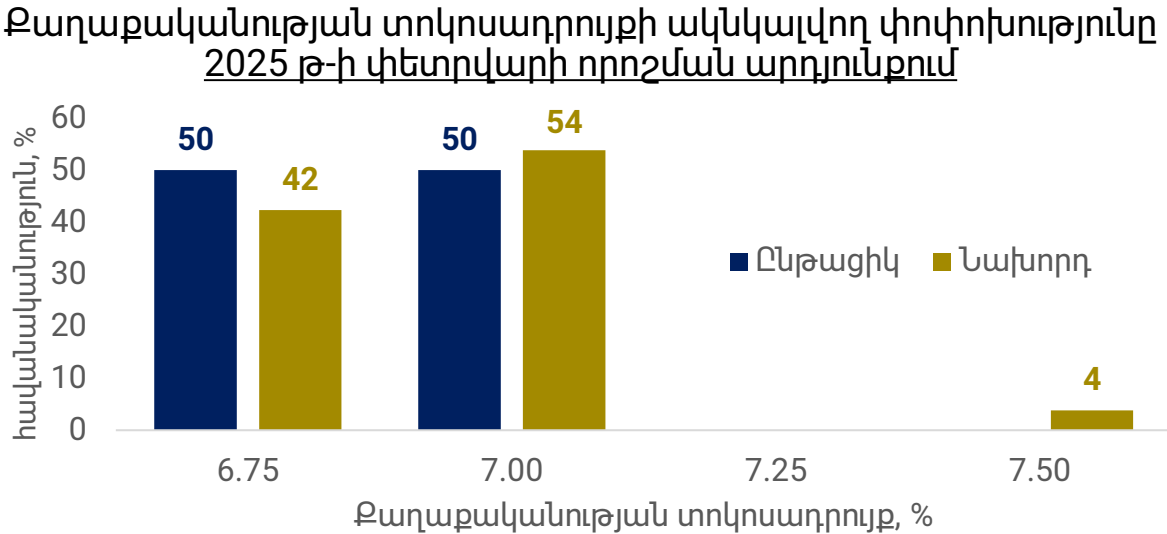
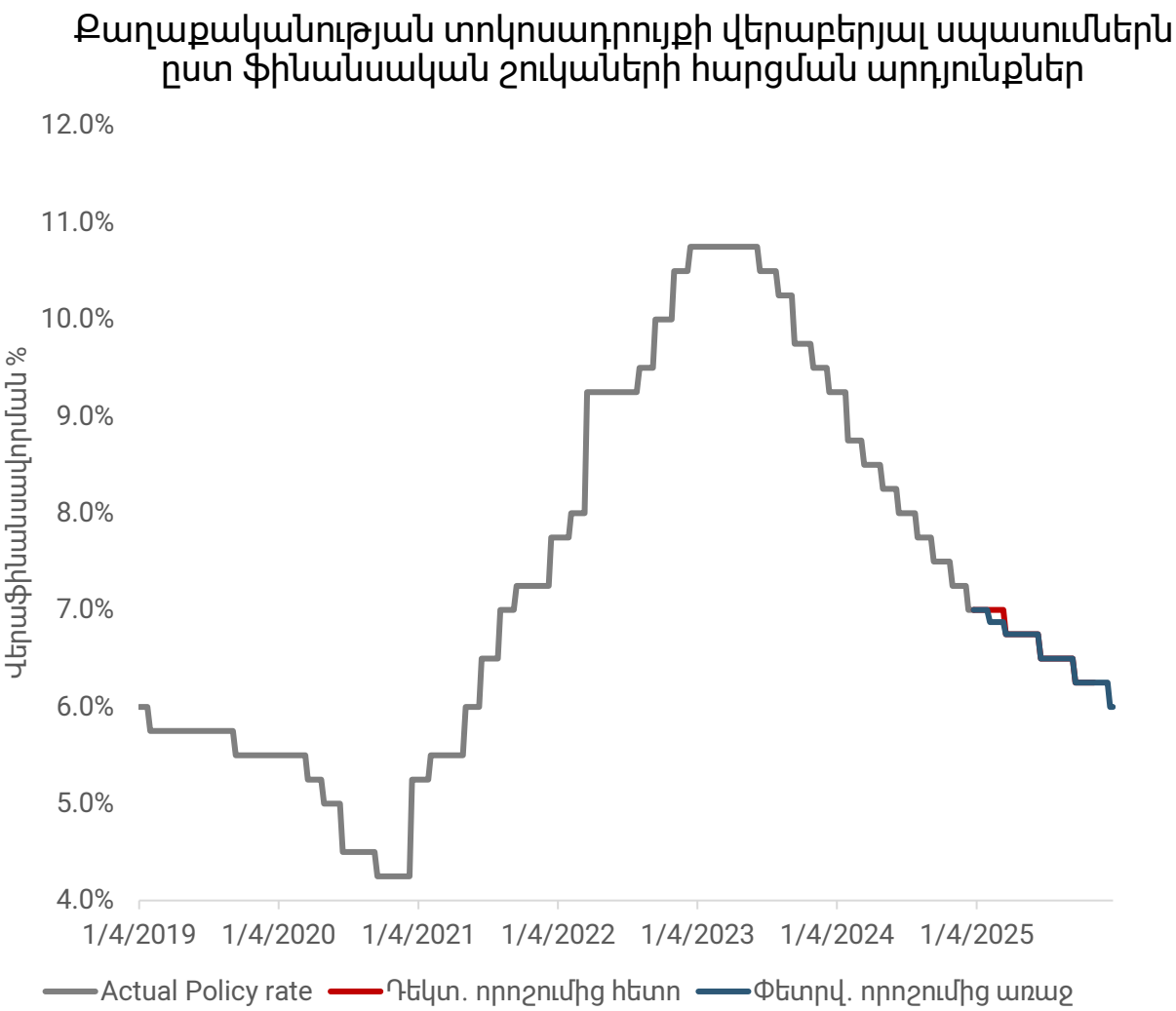
Զկարգավորվող ծառայությունների գևանկմանը գրեթե ամբողջությամբ նպաստել են օդային տրանսպորտի և վարձակալության գների որոշ ճշգրտումները (արտաքին պահանջարկի թուլացում?):

Հուկայի Սպասումներ

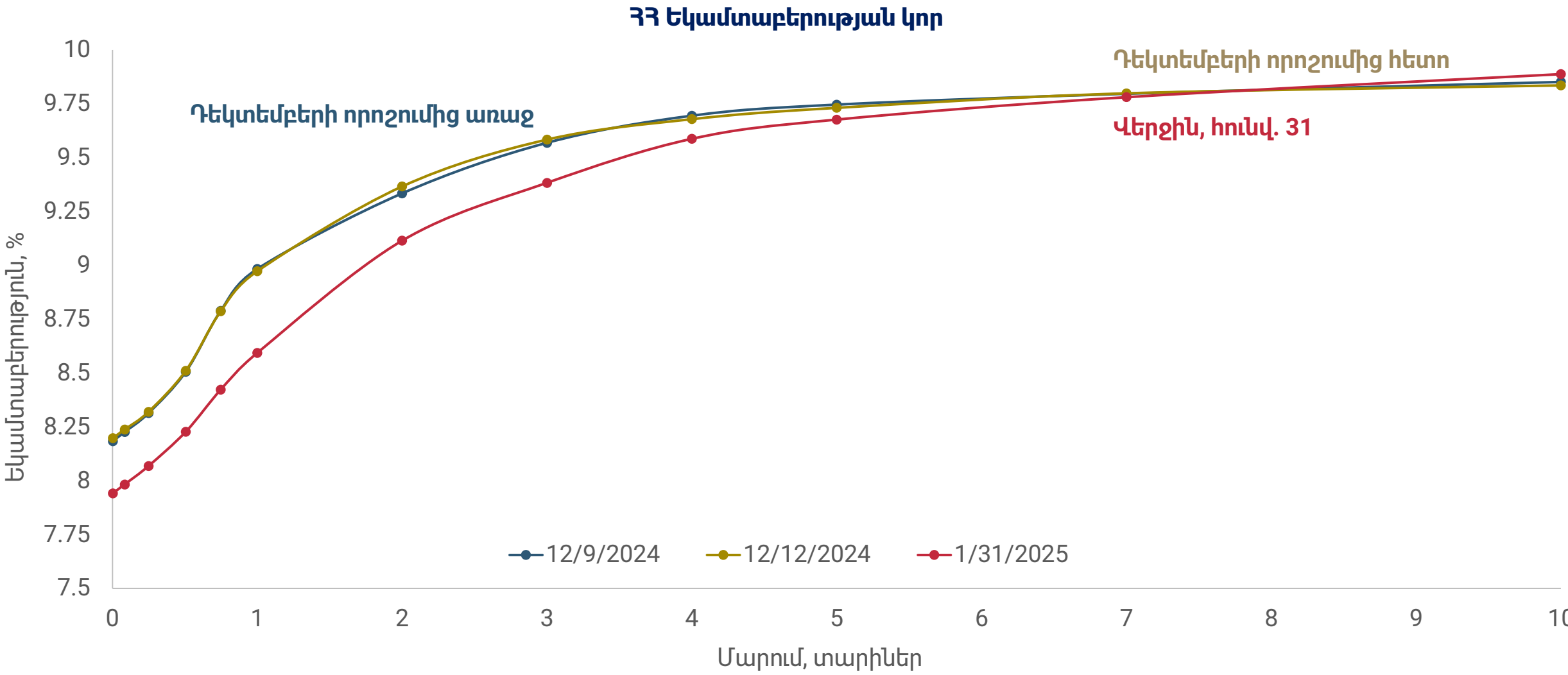
Ներքին տնտեսության զարգացումներ

Ֆինանսական շուկաների սպասումների փոփոխությունը ԴՎԲ վերջին որոշումից հետո

Աղբյուրը՝ ՀՀ ԿԲ ֆինանսական շուկաների հարցում

Եկամտաբերության կորի կարճ հատվածը դեկտեմբերի որոշումից հետո որոշակիորեն տեղաշարժվել է ներքև, իսկ կորի երկար հատվածը՝ ինչը առավելապես արտահայտում է տնտեսության հիմնարարների զարգացումները, պահպանվել է նույն մակարդակում

Քաղաքականության քննարկում

Քաղաքականության քննարկում

